

ЗАКОН ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Сл. Весник на Р. Македонија, бр.130 од 03.09.2014 година

ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

(1) Со овој закон се утврдуваат мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари, поврзани казниви дела и финансирање на тероризам (во понатамошниот текст: перење пари и финансирање на тероризам).

(2) Со овој закон се утврдува надлежноста на Управата за финансиско разузнавање (во понатамошниот текст: Управата).

Дефиниции

Член 2

Одделни изрази употребени во законот го имаат следново значење:

1. „Перење пари“ се дејствијата предвидени со Кривичниот законик како кривично дело перење пари и други приноси од казниво дело;
2. „Финансирање на тероризам“ се дејствијата предвидени со Кривичниот законик како кривично дело финансирање на тероризам;
3. „Принос од казниво дело“ е секој имот или корист прибавена, непосредно или посредно, со извршување на казниво дело. Приносот од казниво дело опфаќа и принос од казниво дело сторено во странство, под услов во времето кога е сторено да било предвидено како казниво дело и според законите на државата во која е сторено и според законите на Република Македонија;
4. „Поврзано казниво дело“ е кривично дело кое генерира приход кој може да биде објект на дејствието на кривичното дело перење пари;
5. „Имот“ се пари или други инструменти за плаќање, хартии од вредност, депозити, друга сопственост од секаков вид и тоа материјална или нематеријална, движна или недвижна, без оглед на начинот на стекнување, како и други права врз предметите, побарувања, јавни исправи и легални документи за сопственост и актива во пишан или електронски облик или инструменти со кои се докажува правото на сопственост или интерес во таквиот имот;
6. „Финансиски институции“ се:
  - банки согласно Законот за банки;
  - менувачници согласно Законот за девизно работење;
  - штедилници согласно Законот за банки;
  - брокерски куќи согласно Законот за хартии од вредност;
  - даватели на услуги брз трансфер на пари и субагенти согласно Законот за вршење на услуги брз трансфер на пари;
  - пошти или други правни лица кога извршуваат финансиски трансакции, телеграфски преноси на пари или достава на вредносни пратки;
  - друштва за осигурување, осигурително брокерски друштва, друштва за застапување во осигурувањето, осигурителни брокери и застапници во осигурувањето, кои вршат работи на осигурување на живот, односно вршат работи на застапување или посредување во осигурувањето при склучување на договори за осигурување на живот согласно Законот за супервизија на осигурување;
  - друштва за управување со инвестициски фондови согласно Законот за инвестициски фондови;
  - друштва за управување со задолжителни и доброволни пензиски фондови согласно прописите за пензиско осигурување;

- и други правни или физички лица кои согласно закон извршуваат една или повеќе активности во врска со одобрување кредити, издавање на електронски пари, издавање и администрирање на кредитни картички, финансиски лизинг, факторинг, форфетинг, давање на услуги на инвестициски советник, посредување при микроплаќање и други финансиски активности утврдени со закон;

7. „Клиент“ е секое правно или физичко лице кое има воспоставено деловен однос и/или е регистрирано кај субјектот и кое врши работи поврзани со вложување, кредитирање, замена, трансфер и други трансакции со пари или учествува во склучувањето на правни работи со кои се стекнуваат пари или имот и други видови на располагање со пари или имот;

8. „Пари“ се средства за плаќање во готово, во апоени или електронски пари кои врз основа на закон се во оптек во Република Македонија или во странска држава;

9. „Електронски пари“ се пари согласно Законот за платен промет;

10. „Физички преносливи средства за плаќање“ се патнички чекови, чекови, меници, парични упатници и други физички преносливи средства за плаќање кои се исплаќаат на доносител или се преносливи без ограничување;

11. „Вистински сопственик“ е физичко лице кое е краен сопственик или кое остварува посредно влијание врз клиентот и/или физичко лице во чие име и за чија сметка се извршува трансакцијата;

Вистински сопственик на правно лице е физичко лице:

а) кое остварува директно или индиректно учество од најмалку 25 % од вкупните акции или удели, односно правата на глас на правното лице, вклучувајќи и поседување на акции на доносител и

б) кое на друг начин остварува контрола над управувањето или остварува корист со правното лице;

12. „Даватели на услуги за правни лица“ се физички или правни лица кои даваат услуги за:

а) основање на правни лица;

б) ангажирање или помагање на друго лице да биде ангажирано како орган на управување или член на органот на управување на правно лице;

в) обезбедување на седиште на правно лице и

г) ангажирање или помагање на друго лице да биде ангажирано како содружник или како акционер за друго лице кое не е трговско друштво кое котира на берзата;

13. „Носители на јавни функции“ се физички лица кои не се државјани на Република Македонија, на кои им е или им била доверена јавна функција во Република Македонија или во друга држава, како:

а) претседатели на држави и влади, министри и заменици или помошници министри,

б) членови на парламент,

в) избрани и именувани јавни обвинители и судии во судовите,

г) членови на органи на управување во државна ревизорска институција и членови на највисок одбор на централна банка,

д) амбасадори,

ѓ) офицери од висок ранг во вооружените сили (чинови повисоки од полковник),

е) избрани и именувани лица согласно закон и членовите на органите на управување на претпријатијата во државна сопственост,

ж) лица со функции во политички партии (членови на органите на политичките партии) и

з) лица на кои им е или им била доверена истакната функција во меѓународна организација, како: директори, заменици директори, членови на управни и надзорни одбори или други еквивалентни функции;

Поимот „носители на јавни функции“ вклучува и:

а) членови на семејството согласно Законот за семејството и

б) лица кои се сметаат за блиски соработници:

- деловни партнери (секое физичко лице за кое се знае дека има заедничката сопственост врз правно лице, има склучено договори или воспоставено други блиски деловни врски со „носител на јавна функција“) и

- лица кои основале правно лице во корист на носителите на јавни функции.

Лицата од точките а) до з) се сметаат за носители на јавна функција најмалку една година по престанокот на извршување на јавната функција, а врз основа на претходно спроведена проценка на ризик од страна на субјектите;

14. „Деловен однос“ е професионален или комерцијален однос, со одредено времетраење, воспоставен меѓу клиентот, ополномоштувачот или вистинскиот сопственик и субјектите од членот 3 на овој закон;

15. „Привремени мерки“ се времена забрана за користење или располагање со пари, хартии од вредност, фондови или друг имот, времено чување и обезбедување врз основа на одлука издадена од страна на суд или друг надлежен орган во постапка утврдена со закон;

16. „Поврзани трансакции“ се две или повеќе трансакции извршени во рок од еден работен ден од извршувањето на првата трансакција од страна на ист клиент или меѓу исти клиенти или вистински сопственици врзани за ист вид финансиски активности;

17. „Програма“ е акт на субјектот кој определува правила, процедури и упатства за примена на мерки и дејствија за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;

18. „Одговорно лице“ е одговорното лице согласно Законот за прекршоци;

19. „Овластено лице“ е раководно лице, назначено од органот на управување на субјектот, кое се грижи за спроведување на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и соработка со Управата за финансиско разузнавање;

20. Shell bank („Банка школка“) е финансиска институција која во државата каде е регистрирана нема деловни простории, вработени и органи на управување и не е членка на банкарска или друг вид групација која предмет на супервизија на консолидирана основа;

21. „Трансакции“ се уплати, исплати, депозити, размена на валути, трансфери на пари, склучување на договори, набавки и продажба на стоки и услуги, продажба или отстапување на основачки вложувања, продажба или отстапувања на акции или удели, регистрација на хартии од вредност или пренос на хартии од вредност или друг имот и други активности кои ги вршат субјектите согласно законските овластувања, а со кои се врши пренос на пари или имот еднократно или во рамки на склучен договор.

СУБЈЕКТИ

Член 3

Субјекти се лицата кои имаат обврска да ги преземаат мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам предвидени со овој закон (во понатамошниот текст: субјекти), и тоа:

1. Финансиските институции и подружници, филијали и деловни единици на странски финансиски институции кои согласно со закон вршат дејност во Република Македонија;

2. Правните и физичките лица кои ги вршат следните услуги:

а) промет со недвижности,

б) ревизорски и сметководствени услуги,

- в) нотарски, адвокатски и други правни услуги што се однесуваат на: купопродажба на подвижни предмети, недвижности, содружнички удели или акции, тргување и управување со пари и хартии од вредност, отворање и располагање со банкарски сметки, сефови и други финансиски производи, основање или учество во управувањето или работењето на правни лица, застапување на клиенти во финансиски трансакции и друго,
- г) давање совети од областа на даноците;
- д) давање консултантски услуги и
- ѓ) давање на услуги на инвестиционен советник.
3. Приредувачи на игри на среќа во играчница (казино);
4. Интернет казина;
5. Даватели на услуги за правни лица;
6. Централен депозитар за хартии од вредност и
7. Правни лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности.

МЕРКИ И ДЕЈСТВИЈА ЗА ОТКРИВАЊЕ И СПРЕЧУВАЊЕ НА ПЕРЕЊЕ ПАРИ И ФИНАНСИРАЊЕ НА ТЕРОРИЗАМ

Член 4

Мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам (во понатамошниот текст: мерки и дејствија), кои ги преземаат субјектите се:

- анализа на клиентите,
- следење на одредени трансакции,
- собирање, чување и доставување на податоци за трансакциите и клиентите кои ги вршат и
- воведување и примена на програми.

Член 5

(1) Обврската за преземање на мерките и дејствијата предвидени со овој закон, постои и во случај кога субјектите се во постапка на стечај и ликвидација.

(2) Обврската од ставот (1) на овој член ја извршува стечајниот управник до завршување на стечајната постапка, односно ликвидатор до завршување на ликвидаторна постапка.

Анализа на клиентот

Член 6

Субјектите се должни да спроведуваат процедура на анализа на клиентот во следниве случаи:

- а) кога се воспоставува деловен однос;
- б) кога се извршуваат една или неколку поврзани трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе;
- в) кога постои сомневање за перење пари или финансирање на тероризам, без оглед на каков било исклучок или износ на средства и
- г) кога постои сомневање за вистинитоста или адекватноста на претходно добиените податоци за идентитетот на клиентот.

Член 7

(1) Процедурата за анализа на клиентот од членот 6 на овој закон вклучува:

- а) идентификација на клиентот и потврдување на неговиот идентитет со користење на документи, податоци и информации од сигурни и независни извори;
- б) идентификација на ополномоштувачот и потврдување на неговиот идентитет со користење на документи, податоци и информации од сигурни и независни извори;

в) идентификација на вистинскиот сопственик и преземање на соодветни мерки за потврдување на неговиот идентитет, со цел, субјектот да е уверен дека знае кој е вистинскиот сопственик, со користење на документи, податоци и информации од сигурни и независни извори;

г) обезбедување на информации за целта и намерата на деловниот однос и

д) постојано следење на деловниот однос и на трансакциите кои се остваруваат во рамки на воспоставениот деловен однос со клиентот со цел да се осигура дека овие трансакции се конзистентни со профилот на ризик и бизнисот на клиентот, а доколку е потребно и утврдување на изворите на средствата.

(2) Кога клиентот е правно лице, субјектот е должен да преземе мерки со цел да ја утврди природата на неговата деловна активност и сопственичката и управувачката структура на тој клиент.

(3) Субјектите ја применуваат секоја мерка од процедурата за анализа на клиентот, а нејзиниот обем зависи од проценката на ризикот на клиентот, деловниот однос, продуктот или трансакцијата.

(4) Субјектите вршат проценка на ризикот врз основа на интерна процедура за анализа на ризик која е составен дел на програмата, како и врз основ на индикаторите изготвени од Управата во соработка со субјектите и органите на надзор.

(5) Субјектите се должни да им ги направат достапни на Управата и органите на надзор документите за проценка на ризикот, за да потврдат дека утврдениот ризик од перење пари и финансирање на тероризам е соодветен и дека обемот на преземените мерки е во согласност со ризикот на клиентот, деловниот однос, продуктот или трансакцијата.

Идентификување и потврдување на идентитетот на клиентот

Член 8

(1) Кога клиентот е физичко лице се идентификува и се потврдува неговиот идентитет со поднесување на оригинален и важечки документ за идентификација, издаден од надлежен орган или копија заверена на нотар.

(2) Од документот од ставот (1) на овој член се утврдува име, презиме, дата и место на раѓање, место и адреса на живеалиште или престојувалиште, единствен матичен број или број за идентификација и број на документот за идентификација, органот кој го издал и дата на важење.

(3) Кога клиентот е правно лице се идентификува и се потврдува неговиот идентитет со документ за регистрација во оригинал или копија заверена на нотар, издаден од надлежен орган на државата во која е регистрирано правното лице. Документот за регистрација се поднесува во хартиена и/или електронска форма. Документите за регистрација издадени од надлежен орган на странска држава, треба да бидат преведени на македонски јазик од страна на овластен судски преведувач.

(4) Од документот од ставот (3) на овој член се утврдува називот, седиштето, даночниот број на правното лице, основачот/ите, законскиот застапник, органот на управување и лицата ополномоштени за влегување во деловен однос во име на клиентот.

(5) Од документите од ставовите (1) и (3) на овој член, за целите на идентификација, субјектите задолжително задржуваат копија во хартиена и/или електронска форма.

(6) Субјектите може да побараат и други податоци, информации и документи од сигурни и независни извори за потврдување на идентитетот на клиентот.

Идентификување и потврдување на идентитетот на ополномоштувачот

Член 9

(1) Субјектите се должни да утврдат дали клиентот дејствува во име и за сметка на трето лице.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член, субјектите се должни да го идентификуваат и да го потврдат идентитетот на лицето кое ја врши трансакцијата (ополномоштеник), носителот на правата (ополномоштувачот) и полномошното.

Идентификување и потврдување на идентитетот на вистинскиот сопственик

Член 10

(1) Субјектите се должни да го идентификуваат вистинскиот сопственик и врз основа на проценка на ризикот да го потврдат неговиот идентитет врз основа на податоци и информации од сигурни и независни извори.

(2) Субјектите треба да го потврдат идентитетот на вистинскиот сопственик со тоа што ќе бидат уверени кој е вистинскиот сопственик.

(3) Кога субјектот утврдил низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам и ги презел сите активности за идентификација на вистинскиот сопственик согласно член 7 на овој закон, но не е уверен дека го знае лицето кое е вистински сопственик, може да земе изјава од клиентот, а потврдувањето на идентитетот го врши врз основа на податоци од независни и сигурни извори.

(4) Субјектот може да не го идентификува и потврди идентитетот на вистинскиот сопственик доколку клиентот или оној кој остварува контрола над управувањето на клиентот е државен орган или правно лице чии хартии од вредност котираат на домашен или странски пазар на хартии од вредност и податоците за неговата сопственичка и управувачка структура се јавно достапни.

Член 11

(1) Потврдувањето на идентитетот на клиентот, ополномоштувачот или вистинскиот сопственик, субјектите се должни да го извршат пред да воспостават деловен однос или пред да ја извршат трансакцијата за клиенти со кои што субјектот нема воспоставено деловен однос.

(2) По исклучок на ставот (1) на овој член, субјектите може да го потврдат идентитетот на клиентот ополномоштувачот или вистинскиот сопственик во текот на воспоставување на деловниот однос, за да не се наруши водењето на деловниот однос и кога постои низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

(3) По исклучок на ставовите (1) и (2) од овој член, во работите поврзани со осигурување на живот, дозволено е потврдувањето на идентитетот на клиентот, ополномоштувачот или вистинскиот сопственик на полисата, да се изврши откако деловниот однос е воспоставен. Во овој случај потврдувањето на идентитетот треба да се изврши пред или за време на исплаќањето на полисата или пред или кога корисникот има намера да ги изврши правата кои произлегуваат од полисата.

Постојано следење на деловен однос

Член 12

(1) Субјектите се должни да ги следат трансакциите кои се вршат во рамките на деловниот однос со клиентот, со цел да се потврди дека тие трансакции се вршат

во согласност со целта и намерата на деловниот однос, ризичниот профил на клиентот, неговата финансиска состојба, и доколку е неопходно, на неговите извори на финансирање.

(2) Субјектите се должни да вршат редовно ажурирање на документите и податоците за постоечките клиенти со кои имаат воспоставено деловен однос.

Член 13

(1) Финансиските институции се должни при уплата на износ над 1.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на уплата, заради безготовински трансфер преку меѓународниот платен промет, да обезбедат податоци за налогодавачот од кои може да се утврди и верификува неговиот идентитет, и тоа: името и презимето, односно називот на налогодавачот, адресата и бројот на сметката. Доколку податокот за адресата недостасува или неможе да се утврди, финансиската институција може истиот да го замени со: датумот и местото на раѓање или единствениот матичен број на клиентот или идентификацискиот, односно референтниот број на трансакцијата.

(2) Финансиските институции се должни при уплата на износ над 1.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на уплата, заради безготовински трансфер преку домашниот платен промет, да ги обезбедат податоците за налогодавачот од кои може да се утврди и верификува неговиот идентитет. Доколку поради технички причини, обезбедените податоци неможат да ги проследат, се проследува само податокот за бројот на сметката или единствениот идентификациски број.

(3) Финансиските институции од ставот (2) на овој член, по барање на финансиската институција која треба да ја изврши исплатата, или на надлежните органи, се должни податоците од ставот (1) на овој член да ги стават на располагање најдоцна во рок од три работни дена од доставувањето на барањето.

(4) Финансиските институции кои се јавуваат како посредници во безготовинскиот трансфер за износи над 1.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на трансферот, во меѓународниот платен промет, се должни да ги проследат податоците за налогодавачот од ставот (1) на овој член до финансиската институција која што ќе ја врши исплатата на трансферот.

(5) При вршењето на исплати на безготовински трансфери во меѓународниот платен промет во износ над 1.000 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на исплата, финансиските институции се должни да обезбедат податоци од финансиската институција на налогодавачот од кои може да се утврди и верификува идентитетот на налогодавачот и во рамките на своите интерни акти да го утврдат начинот на кој ќе утврдат дали недостасуваат дел од податоците од ставовите (1), (2) и (4) од овој член и начинот на постапување со таквите трансфери. Субјектите треба да ги побараат податоците кои недостигаат или да го одбијат извршувањето на трансферот.

(6) Финансиските институции можат да го ограничат или прекинат деловниот однос со финансиските институции коишто не ги обезбедуваат, односно проследуваат податоци предвидени со ставовите (1), (2), (4) и (5) од овој член.

(7) Одредбите од овој член не се однесуваат на следните видови трансфери:

- користење картички за повлекување средства од сметка во банка или преку пос терминали и плаќање во трговијата на мало,
- трансфери и порамнувања кај кои и налогодавачот и примачот се банки кои што трансферот го вршат во свое име и за своја сметка и
- плаќања на данок, парични казни и други јавни давачки.

Доверување на обврските за анализа на клиентот на трети лица

Член 14

(1) Во случаите кога субјектите ги спроведуваат мерките од членот 6 од овој закон, можат под услови определени со овој закон да го доверат вршењето на мерките и дејствијата од член 7 став (1) точки а), б), в) и г) од овој закон на трети лица.

(2) Во случаите од ставот (1) на овој член субјектите треба од третите лица:

а) веднаш да ги обезбедат потребните информации согласно член 7 став (1) точки а), б), в) и г) од овој закон;

б) на нивно барање без одлагање да ја добијат потребната документација за извршената анализа на клиентот и

в) да утврдат дека третото лице е лиценцирано и предмет на контрола од надлежен орган и ги исполнува мерките за анализа на клиентот и чување на податоците согласно овој закон.

(3) Субјектите можат вршењето на мерките и дејствијата од член 7 став (1) точки а), б), в) и г) од овој закон да го доверат на трети лица дел од иста финансиска група, доколку финансиската група ги применува барањата за анализа на клиентите, чување на податоци и интерни програми за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, засилена анализа на носителите на јавни функции согласно меѓународните стандарди.

(4) Субјектот е должен претходно да провери дали третото лице од ставовите (1) и (3) од овој член ги исполнува условите од член 7 од овој закон. Во случај кога третото лице е од друга држава субјектот треба да го има предвид степенот на ризик од перење пари и финансирање на тероризам во државата. Не е дозволено доверување на вршењето на мерките и дејствијата од член 7 став (1) точки а), б), в) и г) од овој закон на трето лице кое е од држава која не ги применува стандардите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам или на банка школка.

(5) Одговорноста за спроведување на мерките за анализа на клиентот во случаите од став (1) на овој закон останува на субјектот кој го доверил вршењето на мерките и дејствијата од член 7 став (1) точки а), б), в) и г) од овој закон на трети лица.

Поедноставена анализа на клиентите

Член 15

(1) Субјектите можат да применат поедноставени мерки за анализа на клиентот, во случаите кога утврдиле дека постои низок ризик од перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Субјектите, во случаите од став (1) на овој член, можат да применат поедноставени мерки за анализа кога клиентите се:

- финансиска институција во Република Македонија која има дозвола за основање и работење издадена од надлежниот орган и има воспоставено адекватни мерки за спречување на перење пари и финансирање на тероризам;

- финансиска институција од земја членка на Европската Унија која е основана и работи во согласност со правните прописи на Европската Унија;

- финансиски институции од трети земји во кои прописите предвидуваат најмалку исти барања за преземање мерки за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како барањата утврдени со овој закон;

- домашни државни органи;

- јавни претпријатија основани согласно Законот за јавни претпријатија, доколку податоците за истите и нивните ревизорски и сметководствени извештаи се јавно достапни и транспарентни;

- носители на полиси за осигурување на живот кај кои што годишната премија не е поголема од 1.000 евра во денарска противвредност или поединечната премија не е поголема од 2.500 евра денарска противвредност;
- носители на полиси за осигурување за пензија каде што нема услов за предавање и полисата неможе да се употреби како залог;
- правни лица чии акции се предмет на тргување на регулирани пазари на капитал, членки на земји од Европската Унија или на трети земји чии барање се исти како и во земјите членки на Европската Унија и
- правни лица од земји членки на Европската Унија кои се основани и работат во согласност со правните прописи на Европската Унија и доколку податоците од регистрацијата и нивните ревизорски и сметководствени извештаи се јавно достапни и транспарентни.

(3) Мерките на поедноставена анализа на клиентот се:

- потврдување на идентитетот на клиентот или вистинскиот сопственик по воспоставувањето на деловниот однос;
- намалување на зачестеноста на ажурирањето на документите и податоците за клиентите;
- намалување на степенот на следење на деловниот однос и трансакциите на клиентот и
- утврдување на целта и намерата на деловниот однос врз основа на типот на трансакции кои ги врши клиентот.

(4) Субјектите се должни да обезбедат соодветна документација врз основа на која ќе може да се потврди дека е дозволена примена на поедноставена анализа од овој член, како и да ја направат достапна таа документација на Управата и органите на надзор.

Засилена анализа на клиентот

Член 16

(1) Субјектите во случај кога постои висок ризик од перење пари или финансирање на тероризам утврден врз основа на анализа на ризик треба да применуваат засилена анализа на клиентот, како дополнување на мерките за анализа на клиентот од овој закон, и тоа:

- обезбедување на дополнителни податоци за клиентот;
- зачестено ажурирање на документите и податоците за клиентите;
- обезбедување на дополнителни податоци за природата на деловниот однос и трансакциите на клиентот;
- обезбедување на дополнителни податоци за изворот на средствата и изворот на богатство на клиентот;
- обезбедување на информации за причината на планираните или извршените трансакции;
- обезбедување одобрение од управниот одбор за воспоставување на нов деловен однос;
- засилено следење на деловниот однос и
- барање првото плаќање да биде извршено преку сметка на клиентот во банка во Република Македонија.

(2) Освен во случаите од ставот (1) на овој член, кога клиентот не е физички присутен за целите на идентификација, субјектите треба да преземат една или повеќе од следните мерки на засилена анализа:

- а) идентитетот на клиентот да го утврдат со дополнителни документи, податоци или информации;
- б) дополнителни мерки со кои ги потврдуваат обезбедените документи или да бараат документите да ги потврди друга финансиска институција од Република Македонија, од земја членка на Европската унија или од земја во која прописите

предвидуваат приближно исти критериуми и стандарди за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, како барањата предвидени со овој закон и в) првото плаќање да се изврши преку сметка на клиентот во банка во Република Македонија.

(3) Кога банките воспоставуваат коресподентски банкарски односи со банки за кои не е дозволена поедноставена анализа согласно членот 15 од овој закон, се должни да ги преземат следните мерки на засилена анализа:

а) да приберат доволни податоци за коресподентната банка за потполно да ја утврдат нејзината дејност и да ја определат нејзината репутација и квалитетот на супервизијата;

б) да побараат информации и врз база на истите да го оценат системот на заштита од перење пари и финансирање на тероризам на коресподентната банка;

в) да обезбедат одобрение од управниот одбор за воспоставување на нов коресподентски однос;

г) прецизно да ги пропишат меѓусебните права и обврски и

д) да утврдат дали коресподентската банка ги врши активностите од членот 7 став (1) точки а), б) и в) од овој закон на лицата кои што имаат директен пристап до нејзините коресподентските сметки кај банките во Република Македонија, најмалку во обем и на начин определен со овој закон, како и да утврдат дали коресподентската банка е спремна да ги обезбеди податоците за идентификување и потврдување на идентитетот на клиентот на странската банка и неговиот вистински сопственик и да ги достави на банката по нејзино барање.

(4) Кога субјектите вршат трансакции или стапуваат во деловен однос со носители на јавни функции, се должни да ги преземат следните мерки на засилена анализа:

а) врз основа на претходно утврдена процедура за проценка на ризикот да утврдат дали клиентот и/или вистинскиот сопственик е носител на јавна функција или доколку тоа не е можно да обезбедат негова изјава;

б) да обезбедат одобрение од раководните структури за воспоставување деловен однос со клиентот и/или вистинскиот сопственик донесена од раководните структури на субјектот, како и да обезбедат согласност за продолжување на деловниот однос со постоечки клиент кој станал носител на јавна функција;

в) да преземат соодветни мерки за да го утврдат изворот на средствата и изворот на богатство на клиентот и/или вистинскиот сопственик којшто е носител на јавна функција и

г) да вршат засилено следење на деловниот однос.

(5) За трансакции и деловни односи со физички и правни лица, од држави кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, субјектите се должни да преземат мерки на засилена анализа на клиентот. Управата редовно ја објавува листата на држави кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на својата официјална веб страна.

(6) Владата на Република Македонија донесува одлука за примена на мерки на засилена анализа или прекинување на деловен однос со клиенти од државите кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам, на предлог на Советот за борба против перење пари.

Член 17

(1) Субјектите се должни да посветат посебно внимание на сложените, невообичаено големи трансакции или трансакции кои се извршени на невообичаен начин, кои немаат очигледна економска оправданост или видлива правна цел.

(2) Субјектите се должни да посветат посебно внимание на деловните односи и трансакциите со здруженија на граѓани и фондации.

(3) Субјектите се должни да го утврдат ризикот од перење пари и финансирање на тероризам пред да воведат во употреба нови технологии или технологии во развој, нови продукти, деловни практики или услуги.

(4) Субјектите во случаите од ставот (3) од овој член треба да превземат мерки соодветни на утврдениот ризик за да спречат новите технологии, технологиите во развој, новите продукти, деловни практики или услуги да се употребат за перење пари или финансирање на тероризам.

(5) Субјектите се должни да извршат анализа на целта и намерата на активностите од ставовите (1), (2) и (3) на овој член и да изработат писмен извештај за извршената анализа.

Одбивање на деловен однос и трансакција

Член 18

(1) Кога не може да ги спроведе мерките за анализа на клиентот, субјектот е должен да одбие да воспостави деловен однос, да не ја изврши трансакцијата или да го прекине деловниот однос со клиентот.

(2) Во случаите од став (1) од овој член, субјектот е должен да утврди дали постојат основи за сомневање за перење пари или финансирање на тероризам и да достави извештај до Управата согласно член 30 став (1) точка а) од овој закон.

Царинска управа

Член 19

(1) Царинската управа задолжително го евидентира секое внесување и изнесување на пари и физички преносливи средства за плаќање преку царинската линија на Република Македонија, ако износот го надминува со закон или друг пропис дозволениот максимум.

(2) При евидентирањето од ставот (1) на овој член Царинската управа задолжително прибира податоци за:

- идентитетот на лицето кое за себе или за друг врши внесување или изнесување на пари и физички преносливи средства за плаќање податоци за името и презимето, датум и место на раѓање, број на патна исправа и националност;
- идентитетот на сопственикот на парите и физички преносливите средства за плаќање;

- идентитетот на вистинскиот сопственик;

- износот и валутата на парите и физички преносливите средства за плаќање кој се внесува или изнесува преку царинската линија;

- изјава за потеклото на парите и физички преносливите средства за плаќање, потпишана од лицето кое врши нивно внесување или изнесување;

- намерата за внесувањето или изнесувањето на парите и физички преносливите средства за плаќање и

- местото и времето на преминување на царинската линија.

(3) Царинската управа задолжително по електронски пат или преку телекомуникационите средства (телефон, телефакс), а во случај кога тоа не е можно, со други пишани средства го пријавува до Управата внесувањето или изнесувањето на пари и физички преносливите средства за плаќање за плаќање над 10.000 евра во денарска противвредност, најдоцна во рок од три работни дена, од евидентирањето.

(4) Царинската управа задолжително писмено го пријавува до Управата внесувањето или изнесувањето на пари и физички преносливи средства за плаќање без оглед на износот, секогаш кога постои основа за сомневање за

перење пари или финансирање на тероризам најдоцна во рок од 24 часа од сознанието за сомнителноста на внесувањето или изнесувањето на пари и физички преносливи средства за плаќање.

Менувачки работи

Член 20

(1) Субјектите кои во рамките на своето занимање или професија вршат менувачки работи, покрај другите мерки пропишани со овој закон, се должни да го утврдат идентитетот на клиентот согласно член 8 од овој закон пред секоја трансакција која вклучува сума поголема од 500 евра во денарска противвредност.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член се должни податоците за клиентот да ги забележуваат по хронолошки редослед во нумериран регистар потпишан од овластеното лице или друго лице со овластување да го потпишува регистарот дадено од раководно лице согласно актите на субјектите.

(3) Формата и содржината на нумерираниот регистар од ставот (2) на овој член, на предлог на Управата, ја пропишува министерот за финансии.

Брз трансфер на пари

Член 21

(1) Субјектите кои во рамките на своето занимање или професија вршат брз трансфер на пари, покрај другите мерки пропишани со овој закон, се должни да го утврдат идентитетот на клиентот, испраќачот односно примачот согласно член 8 од овој закон пред секоја трансакција поголема од 1.000 евра или друга валута во противвредност на 1.000 евра.

(2) Субјектите од ставот (1) на овој член од овој закон се должни податоците за клиентот да ги забележуваат по хронолошки редослед во нумериран регистар, потпишан од овластеното лице или друго лице со овластување да го потпишува регистарот дадено од раководно лице согласно актите на субјектите.

(3) Формата и содржината на нумерираниот регистар од ставот (2) на овој член, на предлог на Управата, ја пропишува министерот за финансии.

Приредувачи на игри на среќа во играчница (казино)

Член 22

(1) Приредувачи на игри на среќа во играчница (казино), покрај другите мерки пропишани со овој закон, се должни да го идентификуваат клиентот согласно член 8 од овој закон веднаш по влегувањето во казиното и при купување или при исплаќање на чипови во износ над 500 евра во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот на купување, односно исплаќање.

(2) Податоците од ставот (1) на овој член се водат во нумериран регистар потпишан од овластеното лице на приредувачот на играта на среќа во играчница (казино).

(3) Формата и содржината на нумерираниот регистар од ставот (2) на овој член, на предлог на Управата ја пропишува министерот за финансии.

Брокерски куќи и банки со дозвола за работа со хартии од вредност

Член 23

(1) Брокерските куќи и банките со дозвола за работа со хартии од вредност се должни да водат нумериран регистар за тргувањето на хартии од вредност чиј вкупен износ е поголем од 15.000 евра во денарска противвредност, потпишан од овластеното лице или друго лице со овластување да го потпишува регистарот дадено од раководно лице согласно актите на брокерските куќи и банките со дозвола за работа со хартии од вредност.

(2) Формата и содржината на нумерираниот регистар од ставот (1) на овој член, на предлог на Управата, ја пропишува министерот за финансии.

Забрани

Член 24

(1) Се забранува вршење на готовински плаќања, односно исплата, примање на готови пари или размена на валута во износ од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност во вид на една или повеќе поврзани трансакции, што не е извршено преку банка или штедилница.

(2) Субјектите што со закон се овластени за регистрација на хартии од вредност, друг имот или правни работи, или за пријавување или вршење на пренос на пари, хартии од вредност или друг имот, можат да извршат таква регистрација или пренос само ако клиентот поднесе доказ дека преносот на парите над износот од ставот (1) на овој член е извршен преку банка.

Член 25

(1) Се забранува финансиските институции да влегуваат или да го продолжат деловниот однос со Shell bank (банките школки) и да започнат или продолжат кореспондентски деловен однос со банка за која знаат дека дозволува отворање и работење со сметки на Shell bank (банките школки).

(2) Се забранува банки школки на кој било начин да вршат финансиски активности во Република Македонија.

Член 26

Се забранува финансиските институции да отвораат и чуваат анонимни сметки и сметки на фиктивни имиња.

Член 27

(1) Финансиските институции кои имаат свои подружници или филијали во странство треба да обезбедат примена на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во подружниците или филијалите.

(2) Во случај кога законите на државата во која подружниците или филијали од ставот (1) на овој член имаат седиште, не дозволуваат примена на мерките од став (1) на овој член, финансиските институции треба веднаш да го информираат соодветниот орган на надзор, согласно член 91 од овој закон.

Чување на податоци

Член 28

(1) Субјектите се должни копиите од документите со кои го утврдуваат и верификуваат идентитетот на клиентот, ополномоштувачот и вистинскиот сопственик, за спроведените процедури за анализа на клиентот или вистинскиот сопственик и за реализираните трансакции или трансакциите во обид, клиентското досие и деловната кореспонденција, да ги чуваат најмалку пет

години по извршената трансакција, сметано од последната трансакција кога се работи за повеќе трансакции кои сочинуваат една целина.

(2) Субјектите се должни да чуваат копии од извршената анализа согласно член 17 став (5) од овој закон најмалку пет години од последната трансакција или воведувањето на нова технологија, деловна практика, услуга или продукт.

(3) Субјектите се должни податоците, да ги чуваат, на начинот на кој ги доставиле до Управата, најмалку пет години од денот на доставувањето.

(4) Податоци за клиентот со кој е воспоставен подолготраен деловен однос, во смисла на овој закон се чуваат најмалку пет години од денот на престанокот на деловниот однос.

(5) Царинската управа е должна да ги чува сите податоци за внесување или изнесување на пари и физички преносливи средства за плаќање, преку царинската линија најмалку пет години од денот на извршениот пренос.

(6) Регистарот од членовите 20, 21, 22, и 23 од овој закон задолжително се чува најмалку пет години од последниот заведен податок.

(7) Субјектите се должни да чуваат копии од документацијата од член 36 од овој закон најмалку пет години.

(8) Во случај на престанок на постоењето на субјектот, обврската за чување на податоците во рокот определен во ставот (1) на овој член се пренесува врз правните наследници на субјектот.

(9) Ако нема правни наследници на правното лице, обврската за чување на податоците од ставот (1) на овој член се пренесува врз неговите основачи.

(10) Субјектите се должни документите од став (1) на овој член да ги стават на располагање по барање на Управата или на органите од член 91 и член 98 од овој закон.

(11) По барање на Управата субјектите се должни да ги чуваат податоците од ставот (1) од овој член подолго од пет години.

Доверливост на податоците

Член 29

(1) Податоците обезбедени врз основа на овој закон се доверливи и можат да се користат единствено за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Не се смета за оддавање на деловна тајна доставувањето на податоците од ставот (1) на овој член на Управата и до органите на надзор или надлежните органи за спроведување на законите.

(3) Субјектите, лицата кои што управуваат со субјектите и нивните вработени не смеат да го известат клиентот или трето лице за доставувањето на податоците до Управата или за мерките и дејствијата за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам преземени врз основа на овој закон.

(4) Забраната од ставот (3) на овој член се однесува и на случаите кога се доставуваат податоци до органите на надзор или надлежните органи за спроведување на законот.

(5) Вработените во субјектите и лицата кои што управуваат со субјектите кои имаат обврска да преземаат мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам, согласно со овој закон, не смеат да ги користат личните податоци од досијата на клиентите за други цели, освен за спроведување на активностите наменети за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

ДОСТАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ ДО УПРАВАТА

Член 30

(1) Субјектите се должни собраните податоци, информации и документи, да ги достават до Управата, во следниве случаи:

а) кога се сомневаат или имаат основи за сомневање дека:

- било или е извршено перење пари и/или финансирање на тероризам или е направен обид или се прави обид за перење пари и/или за финансирање на тероризам, без оглед на износот на трансакцијата;

- имотот е принос од казниво дело;

- имотот е поврзан со финансирање на терористички акт, терористичка организација или терорист;

б) во случај на готовинска трансакција во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе и

в) во случај на поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе.

(2) Субјектите за сомневањето од ставот (1) точка а) на овој член се должни веднаш да ја известат Управата, а податоците, информациите и документите се должни да ги достават до Управата најдоцна во рок од 24 часа од известувањето на Управата во форма на извештај.

(3) Доколку доставените податоци од став (2) на овој член се недоволни, Управата може да побара дополнителни информации и документација од субјектите.

(4) Субјектите се должни во писмена форма да го известат надлежниот орган за надзор од член 91 и 98 на овој закон дека го доставиле извештајот од ставот (2) на овој член до Управата, во рок од три работни дена од доставувањето на извештајот.

(5) Субјектите собраните податоци, информации и документи за извршените трансакции од ставот (1) точки б) и в) на овој член се должни да ги достават до Управата најдоцна во рок од три работни дена од извршената трансакција во форма на извештај.

Член 31

(1) Основите на сомневање од член 30 став (1) точка а) од овој закон, субјектот ги утврдува врз основа на непосредни сознанија, листата на индикатори за препознавање на сомнителни трансакции утврдени од Управата, субјектите и надзорните органи и меѓународните листи на терористи и терористички организации, како и согласно интерните акти на субјектите за проценка на ризикот.

(2) Управата има обврска да ги ажурира листите на индикатори од ставот (1) на овој член.

Член 32

(1) Нотарите собраните податоци за составени нотарски акти, потврдени приватни исправи и заверени потписи на договори со кои се стекнува имот во вредност од 15.000 евра или повеќе, во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот кога се составени нотарските акти, потврдени приватните исправи и заверени потписите, наведени во договорот, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма.

(2) Банките собраните податоци за исплатени кредити во вредност од 15.000 евра или повеќе, во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот кога кредитот е исплатен и собраните податоци за трансакции кај кои како основ се јавува позајмица ги доставуваат до

Управата во електронска форма најдоцна до петти во месецот за претходниот месец.

(3) Осигурителните друштва кои вршат работи на осигурување на живот собраните податоци за склучени полиси за животно осигурување во вредност од 15.000 евра или повеќе, во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот кога е склучена полисата за осигурување, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма.

(4) Правните и физичките лица чија дејност е купопродажба на возила собраните податоци за склучените договори за купопродажба на нови возила во вредност од 15.000 евра или повеќе, во денарска противвредност според средниот курс на Народната банка на Република Македонија на денот кога е склучен договорот, ги доставуваат до Управата на крајот на денот во електронска форма.

(5) Министерот за финансии, на предлог на Управата, ја пропишува содржината и формата на податоците од ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член и начинот на електронско доставување до Управата.

Член 33

(1) Извештаите за трансакциите од членот 30 став (2) од овој закон се доставуваат до Управата по електронски пат или преку телекомуникационите средства (телефон, телефакс), а во случај кога тоа не е можно, со други пишани средства.

(2) Извештаите доставени по телефон треба да бидат потврдени со телефакс, електронски или друг пишан документ најдоцна во рок од три работни дена од денот на нивното доставување.

(3) Управата не смее да го открие идентитетот на вработениот во субјектот кој го доставува извештајот, освен во случаите кога постои сомневање дека вработениот или субјектот извршил казниво дело перење пари и/или финансирање на тероризам, на писмено барање на надлежниот суд кога е неопходно да се утврдат факти во текот на кривична постапка.

(4) Министерот за финансии ја пропишува содржината на извештаите од ставот (1) на овој член.

Програми

Член 34

(1) Субјектите се должни да изготват програми од член 4 алинеја 4 од овој закон кои содржат и обезбедуваат:

- процедури за прифатливост на клиенти;
- процедура за анализа на клиентот;
- процедури за анализа на ризик и индикатори за анализа на ризик;
- процедури за проценка на ризикот на носител на јавна функција;
- процедури за препознавање на невообичаени трансакции и сомневање на перење пари и финансирање на тероризам;
- процедури за чување на податоците и документите и за доставување на извештаи до Управата;
- план за постојана обука на вработените во субјектот од областа на спречување на перење пари и финансирање на тероризам која обезбедува реализација на најмалку две обуки во текот на годината;
- податоци за овластено лице;
- начин на соработка со Управата и
- процедура и план на вршење на внатрешна контрола и ревизија на спроведување на мерките и дејствијата.

(2) Субјектите се должни програмите и измените и дополнувањата на програмите да ги достават на увид и мислење до Управата.

(3) Банките се должни да стават во употреба или да го надградат софтверот за автоматска обработка на податоците согласно Правилник за карактеристиките на софтверот за автоматска обработка на податоците, донесен од страна на министерот за финансии, на предлог на Управата.

Именување на овластено лице и формирање на Оддел за спречување на перење пари и финансирање на тероризам

Член 35

(1) Субјектите се должни да именуваат овластено лице.

(2) Доколку во субјектот се вработени повеќе од 50 лица, покрај обврската од став (1) на овој член, субјектот треба во рамките на своето работење да формира посебен оддел.

(3) Во одделот треба бидат вработени најмалку три лица, а бројката на вработени во одделот треба да се зголемува пропорционално за по едно лице на секои 200 вработени.

(4) Вработените од ставовите (1) и (3) на овој член треба да исполнуваат високи професионални стандарди определени од страна на субјектот и да имаат соодветни познавања во областа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(5) Со работењето на одделот од ставот (2) на овој член раководи овластеното лице.

(6) Заради ефикасно работење на овластеното лице и на вработените во одделот, субјектот е должен да обезбеди исполнување најмалку на следните услови:

- издвоеност на активностите на овластеното лице, односно на одделот, од другите деловни активности на субјектот, коишто не се поврзани со активностите на спречувањето на перење пари и финансирање на тероризмот и контрола на усогласеноста на работењето со прописите;
- независност на овластеното лице и на одделот;
- право на директен пристап до електронските бази на податоци и навремен пристап до сите информации потребни за непречено спроведување на програмата и одредбите на овој Закон и
- воспоставување директна комуникација со органите на управување на субјектот и друго.

Обврска за внатрешна контрола

Член 36

Субјектите се должни да вршат внатрешна контрола над спроведувањето на мерките и дејствијата за спречување на перење пари и финансирање на тероризам најмалку еднаш годишно и да изготват документација за констатираните наоди од спроведената контрола.

Член 37

Обврските кои произлегуваат од овој закон не се однесуваат на адвокатите кога вршат функција на одбрана и застапување во судска постапка.

Изземање од одговорност за известување и задржување

Член 38

(1) Нема да се покрене постапка за утврдување на одговорност за оддавање на деловна тајна против лицата или раководниот орган и вработените во

субјектите кои доставиле информации или извештаи во врска со сомнителни трансакции до Управата.

(2) Не може да се покрене постапка за граѓанска или кривична одговорност против службените или одговорните лица, раководниот орган или вработените во субјектите кои доставиле информации или извештаи според одредбите од овој закон, дури и во случај кога постапката по дадените информации и извештаи не довела до утврдување на одговорност, односно осуда со правосилна пресуда.

(3) Не може да се покрене постапка за граѓанска или кривична одговорност против службените или одговорните лица, раководниот орган и вработените во субјектите, заради настаната материјална или нематеријална штета како последица од задржување на трансакции според одредбите на овој закон, освен ако со таквото задржување не се исполнети обележјата на некое кривично дело.

Деловна тајна

Член 39

Повикувањето на деловна тајна не може да се прифати како основа за одбивање да се достави информација според овој закон.

УПРАВА ЗА ФИНАНСИСКО РАЗУЗНАВАЊЕ

Член 40

(1) За прибирање, обработување, анализа, чување и доставување на податоците добиени од субјектите кои се обврзани за преземање мерки и дејствија за откривање и спречување на перење пари и финансирање на тероризам, се основа Управа, како орган на државната управа во состав на Министерството за финансии, со својство на правно лице.

(2) Управата ги има следните надлежности:

- прибира, обработува, анализира, чува и доставува податоци добиени од субјектите врз основа на овој закон;
- прибавува финансиски, административни и други податоци и информации, неопходни за извршување на своите надлежности;
- изготвува и доставува извештаи до надлежните државни органи, секогаш кога постојат основи на сомневање за сторено кривично дело перење пари и финансирање на тероризам;
- изготвува и доставува извесување до надлежните државни органи за постоење на основи на сомневање за сторено друго кривично дело;
- издава писмен налог на субјектот со кој привремено ја задржува трансакцијата;
- поднесува барање за поднесување на предлог за определување на привремени мерки до надлежниот јавен обвинител;
- поднесува налог за следење на деловниот однос до субјектот;
- поднесува барање за покренување на прекршочна постапка пред надлежниот суд;
- соработува со субјектите од член 3 од овој закон, Министерството за внатрешни работи, Управата за финансиската полиција, Јавното обвинителство, Царинската управа, Управата за јавни приходи, Државниот девизен инспекторат, Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија, Народната банка на Република Македонија, Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Агенцијата за супервизија на осигурување, Државната комисија за спречување на корупцијата и други државни органи и институции, како и со други организации, институции и меѓународни тела за борба против перењето пари и против финансирањето на тероризмот;

- склучува договори за соработка и разменува податоци и информации со овластени тела на други држави и меѓународни организации, вклучени во борба против перење пари и финансирање на тероризам;
  - самостојно или во соработка со органите за надзор и комисиите наведени во овој закон врши надзор над субјектите за примената на мерките и дејствијата определени со овој закон;
  - поведува иницијативи или дава мислења на закони и подзаконски акти што се однесуваат на спречување на перење пари и финансирање на тероризам;
  - помага во професионалното усовршување на овластените лица и вработените во Одделот за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во субјектите од членот 3 на овој закон;
  - утврдува листи на индикатори за анализа на ризик и за препознавање на сомнителни трансакции во соработка со субјектите и органите кои вршат надзор врз нивното работење;
  - планира и спроведува обуки за усовршување и оспособување на вработените во Управата;
  - дава појаснување во примената на прописите за спречување на перење пари и финансирање на тероризам и
  - врши други работи определени со закон.
- (3) Управата работите од своја надлежност ги врши согласно со закон, ратификуваните меѓународни договори со кои се уредува спречувањето перење пари и финансирање на тероризам.
- (4) Управата работите во делот на надзорот ги врши согласно регулативата за инспекциски надзор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.
- (5) Личните податоци прибрани за целите на овој закон се користат во согласно со овој закон и прописите за заштита на личните податоци.
- (6) Управата еднаш годишно изготвува извештај за работите од својата надлежност и програма за работа за следната година и ги доставува до министерот за финансии и до Владата на Република Македонија. Управата може да достави и друг извештај по барање на министерот за финансии или на Владата на Република Македонија.
- (7) Средства за финансирање на Управата се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

Член 41

- (1) Управата своите надлежности ги спроведува на целата територијата на Република Македонија.
- (2) Седиштето на Управата е во Скопје.

Член 42

- (1) Директорот на Управата го именува и разрешува Владата на Република Македонија на предлог на министерот за финансии по спроведен јавен оглас, објавен во три дневни весници на целата територија на Република Македонија од кои еден од весниците што се издаваат на јазикот што го зборуваат најмалку 20% од граѓаните кои зборуваат службен јазик различен од македонскиот јазик и има мандат од четири години.
- (2) За директор може да биде именувано лице кое ги исполнува следните услови:
- 1) да е државјанин на Република Македонија;
  - 2) да има стекнати 240 кредити според ЕКТС или VII/1 степен на образование;
  - 3) најмалку пет години работно искуство;
  - 4) да има соодветен доказ (сертификат), не постар од пет години, за положен англиски јазик, и тоа:
    - ТОЕФЕЛ ИБТ најмалку 74 бода;
    - ИЕЛТС (IELTS) –најмалку 6 бода;

- ИЛЕЦ (ILEC) (Cambridge English: Legal) –најмалку Б2 (B2) ниво;
  - ФЦЕ (FCE) (Cambridge English: First)-положен;
  - БУЛАТС (BULATS)-најмалку 60 бода или
  - АПТИС (APTIS) –најмалку Б2 (B2) ниво и
- 5) да има положено психолошки тест и тест за интегритет.
- (3) Мандатот на директорот престанува:
- по истек на четири години од денот кога е именуван,
  - во случај на смрт;
  - во случај на негова оставка;
  - во случај на разрешување;
  - во случај кога со правосилна пресуда е осуден за кривично дело на казна затвор во траење од најмалку шест месеца;
  - кога од страна на судот му е изречена мерка забрана за вршење на дејност на раководно лице во институцијата и
  - ако ја изгубил деловната способност.
- (4) Директорот може да биде разрешен, поради:
- незаконито работење;
  - нестручно вршење на должноста на директор;
  - во случај на долготрајна тешка болест која го спречува во извршувањето на своите обврски и
  - по негово барање.
- (5) Директорот раководи и ја претставува Управата, организира и обезбедува законито, ефикасно и стручно вршење на работите на Управата, донесува решенија, налози и интерни наредби, упатства, планови и програми, опомени со препораки и други акти.
- (6) Директорот може да овласти вработен Управата, во случај на негово отсуство или спреченост, да потпишува акти од ставот (5) на овој член.

Член 43

- (1) Во Управата работните места на вработените се групираат во групи и подгрупи согласно со Законот за вработените во јавниот сектор:
- административни службеници;
  - работни места на овластени службени лица во Управата и
  - помошно-технички лица.
- (2) Вработените во Управата кои вршат работи од административна природа имаат статус на административни службеници.
- (3) За вработените од ставот (2) на овој член категориите, нивоата и звањата се утврдуваат согласно со Законот за административните службеници.
- (4) За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето, унапредувањето, стручното усовршување и оспособување, мерењето на ефектот и други прашања во врска со работниот однос на административните службеници се применуваат одредбите од Законот за административните службеници.
- (5) Вработените во Управата, кои вршат помошно-технички работи имаат статус на помошно-технички персонал.
- (6) За прашањата кои се однесуваат на класификацијата, евиденцијата, вработувањето и други прашања во врска со работниот однос вработените од ставот (5) на овој член се применуваат одредбите од овој закон, Законот за вработени во јавен сектор и општите прописи за работни односи.

Класификација на работни места на овластени
службени лица во Управата

Член 44

(1) За овластените службени лица во Управата се утврдуваат следните категории на работни места:

- категорија А – раководни лица-финансиски разузнавачи и
- категорија Б - финансиски разузнавачи.

(2) Во рамките на категоријата А се утврдуваат следниве нивоа на работни места:
ниво А1- раководител на сектор;
ниво А2- помошник раководител на сектор и
ниво А3- раководител на одделение.

Во рамките на категоријата Б се утврдуваат следниве нивоа на работни места:
ниво Б1- самостоен разузнавач;
ниво Б2- виш разузнавач;
ниво Б3- разузнавач и
ниво Б4- помлад разузнавач.

Член 45

(1) Вработените во Управата имаат службена легитимација.

(2) Формата, содржината, начинот на издавање, одземање и користење на службената легитимација на предлог на директорот, ја пропишува министерот за финансии.

Член 46

На финансиските разузнавачи во Управата се применува овој закон, Законот за работните односи, Законот за вработените во јавниот сектор и прописите од областа на здравственото, пензиското и инвалидското осигурување и Општиот колективен договор за јавниот сектор, доколку со овој закон поинаку не е уредено.

Член 47

(1) Во Управата како финансиски разузнавач може да се вработи лице кое покрај општите услови ги исполнува и посебните услови предвидени со овој закон и актот за систематизација на работните места во Управата.

(2) За финансиски разузнавач може да биде вработено лице кое:

- е државјанин на Република Македонија;
- е психофизички здраво (способно) и со предиспозиции за вршење на работите на финансиски разузнавач од страна на определена здравствена установа;
- има завршено соодветно образование пропишано со актот за систематизација и
- ги исполнува и посебните услови пропишани со актот за систематизација.

Член 48

(1) Финансиски разузнавач заснова работен однос врз основа на јавен оглас и на постапка и под услови утврдени со овој закон.

(2) Постапката по јавен оглас за прием на лице во Управата може да трае и подолго, но не подолго од три месеци.

(3) Во Управата може да се вработи лице со преземање, без огласување на работното место, од еден во друг државен орган со негова согласност, на работно место кое одговара на неговата стручна подготовка, односно квалификации, кога тоа го налага потребата на Управата, по претходно мислење на министерот за финансии.

(4) Директорот на Управата врз основа на квалификациите, стручноста и знаењата на пријавените кандидати, одлучува за изборот.

Член 49

(1) На финансискиот разузнавач работниот однос му престанува, ако:

- а) сам тоа го побара;
  - б) трајно ја загуби здравствената и физичката способност за извршување на должностите во Управата како последица на болест или намалување на физичките или менталните капацитети;
  - в) не ги исполнува посебните услови од членот 50 став (2) од овој закон за вработување на финансиски разузнавач;
  - г) му е изречена дисциплинска мерка престанок на работен однос со денот на врачувањето на конечното решение;
  - д) поради издржување казна затвор мора да биде отсутен од работа подолго од шест месеци - со денот на упатувањето на издржувањето на казната;
  - ѓ) ги исполни условите за пензија согласно со закон и
  - е) биде оценет со оцена "не задоволува" трипати последователно или во последните пет години најмалку трипати.
- (2) За престанокот на работниот однос одлучува министерот за финансии.

Член 50

(1) Финансиските разузнавачи имаат обврска:

- а) работните задачи да ги вршат совесно, стручно, ефикасно, уредно и навремено во согласност со Уставот, закон и други прописи;
- б) да ги извршуваат наредбите од непосредно претпоставениот раководител и да постапуваат по нив во согласност со Уставот, закон и друг пропис;
- в) да го почитуваат пропишаното работно време и
- г) опремата што им е дадена на користење за извршување на нивните должности да ја употребуваат со должно внимание и како добар домаќин во согласност со нејзината намена и истата да не ја користат во приватни цели.

(2) Финансискиот разузнавач покрај обврските од ставот (1) на овој член ги има и следниве обврски:

- а) да ја врши својата работа непристрасно и без влијание од политичките партии, да не се раководи од свои политички уверувања, од лични финансиски интереси, да не ги злоупотребува овластувањата и статусот и да го штити угледот на Управата;
- б) стручно да го усовршува своето знаење заради унапредување на професионалните барања со постојано почитување и применување на прописите за вршење на своите службени должности;
- в) да се однесува во согласност со Кодексот на однесување на Управата;
- г) да ги почитува сите безбедносни мерки за да не дојде до загрозување на неговиот живот и здравје, како и животот и здравјето на другите вработени во Управата и
- д) да не користи привилегии и ослободувања, барање или примање материјална или друга корист при исполнување на своите службени обврски.

(3) Финансиските разузнавачи се должни да ракуваат и да ги чуваат класифицираните информации согласно со прописите за класифицирани информации.

(4) Финансиските разузнавачи се должни да ги собираат, обработуваат и чуваат личните податоци согласно со одредбите од овој закон и прописите за заштита на лични податоци.

(5) Финансиските разузнавачи за непридржување кон обврските пропишани со ставовите (1), (2), (3) и (4) на овој член подлежат на дисциплинска, прекршочна и кривична одговорност во согласност со закон.

Член 51

(1) Управата, планира, организира и спроведува обуки за вработените.

(2) Со вработен кој се упатува на обука чија вредност надминува десет просечни плати исплатени во Република Македонија последниот месец пред упатувањето, Управата склучува договор во писмена форма со кој се уредуваат правата и обврските на договорните страни.

(3) Вработениот кој нема да ги исполни обврските од склучениот договор од ставот (2) на овој член е должен да ги надомести трошоците направени за неговата обука зголемени за три пати.

Член 52

(1) Финансиските разузнавачи имаат право на плати, надоместоци на плата и други надоместоци кои се обезбедуваат од Буџетот на Република Македонија.

(2) Финансискиот разузнавач, поради специфичностите на работите кои ги извршува, има право на плата зголемена за 20% од основницата утврдена со актот за исплата на плата и надоместоци.

(3) На финансискиот разузнавач во случај на привремена неспособност за работа, настаната при вршење или по повод вршење на работите и задачите, му припаѓа надоместок во висина на тековната плата за времето на отсуство од работа.

(4) На финансискиот разузнавач согласно со прописите за пензиско и инвалидско осигурување, стажот на осигурување му се смета со зголемено траење, така што старосната граница за стекнување на право на старосна пензија се намалува зависно од степенот на зголемување на стажот и тоа за по една година за секои четири години поминати на работни места на кои ефективно поминати 12 месеци се сметаат во стаж на осигурување како 14 месеци.

(5) Управата ги осигурува финансиските разузнавачи во случај на смрт, телесно оштетување или губење на работната способност за време на вршење на работите од нивна надлежност.

Член 53

(1) Финансискиот разузнавач во зависност од постигнатите исклучителни и натпросечни резултати во работењето, стручното знаење и способности во работењето, залагањето, креативноста и совесноста при извршувањето на службените должности може да биде унапреден на повисоко работно место со одлука на министерот за финансии на предлог на директорот.

(2) Финансискиот разузнавач може да биде унапреден доколку ги исполнува следниве услови:

- работното место на кое се унапредува е слободно (непополнето или упразнето);
- во целост ги исполнува условите утврдени во актот за систематизација на работните места за работното место на кое се врши унапредувањето;
- ги има завршено обуките утврдени за работното место на кое се унапредува; било оценето со оценки "задоволува" или "се истакнува" на начин и под услови утврдени со овој закон;
- поминала најмалку една година од неговото последно унапредување и
- во последните 12 месеци не било казнувано поради кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со закон.

Член 54

(1) Финансиските разузнавачи во текот на своето работење ќе бидат оценувани еднаш годишно од страна на непосреден раководен финансиски разузнавач. Финансиските разузнавачи од член 44 став (2) алинеа 1 ги оценува директорот на Управата.

(2) Финансиските разузнавачи кои оправдано отсутствувале од работа подолго од шест месеци во текот на годината (боледување, неплатено отсуство итн.) нема да бидат оценувани.

(3) Оценувањето на финансиските разузнавачи се врши врз основа на податоци кои се однесуваат на:

- стручното знаење и способности во работењето;
- залагањето;
- постигнатите резултати;
- креативноста и
- совесноста.

(4) Податоците се оценуваат поединечно, бројчено со оценка од еден до четири и описно со следниве описни оценки "се истакнува", "задоволува", "делумно задоволува" и "не задоволува".

(5) Финансискиот разузнавач кој не е задоволен од оценката, може во рок од осум дена од денот на оценувањето да поднесе барање за преиспитување на оценката до Комисијата за преиспитување на оценката, која ја формира директорот.

(6) Начинот на оценување на работењето на финансиските разузнавачи, видовите на извештаи, формата и содржината на образецот за оценување и другите обрасци ги пропишува министерот за финансии на предлог на директорот.

Член 55

(1) Кодексот на однесување ги опишува стандардите на однесување кои треба да се почитуваат од сите финансиски разузнавачи и дава насоки и упатства за решавање на етичките прашања за оние кои работат во Управата и оние кои соработуваат и работат со финансиските разузнавачи.

(2) Кодексот на однесување го пропишува министерот за финансии на предлог на директорот.

Член 56

(1) За кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски, финансискиот разузнавач одговара дисциплински.

(2) Одговорноста за сторено кривично дело не ја исклучува дисциплинската одговорност на финансискиот разузнавач.

Член 57

(1) Финансискиот разузнавач одговара дисциплински за дисциплинска неуредност и дисциплински престап.

(2) Дисциплинска неуредност, во смисла на ставот (1) на овој член, е полесна повреда на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски.

(3) Дисциплински престап, во смисла на ставот (1) на овој член, е потешка повреда на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски.

Член 58

(1) Во случај на кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски, утврдени со овој закон, на финансискиот разузнавач може со решение да му се изрече една од следниве дисциплински мерки:

- 1) писмена опомена;
- 2) парична казна во висина од 15% од последната исплатена месечна нето плата на финансискиот разузнавач, во траење од еден до шест месеци;
- 3) распоредување на работно место кое согласно со хиерархијата на работни места утврдени во актот за систематизација на работните места во Управата е еден степен пониско од работното место од кое финансискиот разузнавач се распоредува и
- 4) прекин на договорот за вработување.

(2) При изрекување на дисциплинските мерки од ставот (1) на овој член се земаат предвид степенот на одговорноста на работникот, условите под кои е сторено кршењето на работниот ред и дисциплина или неисполнувањето на работните обврски, поранешната работа и однесување на работникот, тежината на повредата и нејзините последици, околностите под кои е сторена повредата и други олеснувачки и отежнувачки околности.

Член 59

(1) Финансискиот разузнавач врши дисциплинска неуредност, односно полесно кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски утврдени со овој и друг закон, доколку:

- 1) не го почитува работниот ред и дисциплина;
- 2) не ги извршува или несовесно и ненавремено ги извршува работните обврски;
- 3) не се придржува кон прописите кои важат за вршење на работите на работното место;
- 4) не се придржува на утврденото работно време, распоредот и користењето на работното време;
- 5) не побара отсуство или навремено писмено не го извести директорот, односно непосредниот раководител или друг одговорен работник за отсуството од работа;
- 6) поради болест или оправдани причини отсуствува од работа, а за тоа веднаш или најкасно во рок од 24 часа не го извести директорот, односно непосредниот раководител или друг одговорен работник;
- 7) со средствата за работа не постапува совесно или во согласност со техничките упатства за работа;
- 8) настане штета, грешка во работењето или загуба, а за тоа веднаш не го извести директорот, односно раководителот на организациската единица или друг одговорен работник;
- 9) не ги одржува средствата и опремата за заштита при работа согласно со прописите за заштита при работа;
- 10) предизвикува неред и насилнички се однесува за време на работата;
- 11) незаконски или неовластено ги користи средствата на Управата и
- 12) избегнува обука.

(2) За дисциплинските неуредности од ставот (1) на овој член може да се изрече писмена опомена или парична казна во висина од 15% од едномесечниот износ на нето платата исплатена на финансискиот разузнавач во месецот пред извршување на дисциплинската неуредност во траење од еден до три месеци.

(3) Дисциплинските мерки против финансискиот разузнавач за дисциплинска неуредност ги изрекува директорот, а по претходен писмен предлог од непосредниот раководен финансиски разузнавач или повисокиот раководен финансиски разузнавач.

Член 60

(1) Финансискиот разузнавач врши дисциплински престап, односно потешко кршење на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски, утврдени со закон и договорот за вработување, доколку:

- 1) неоправдано изостане од работа три последователни работни дена или пет работни дена во текот на една година;
- 2) го злоупотреби боледувањето;
- 3) не се придржува кон прописите за здравствена заштита, заштита при работа, пожар, експлозија, штетно дејствување на отрови и други опасни материи и ги повредува прописите за заштита на животната средина;
- 4) внесе, употреби или е под дејство на алкохол и наркотични средства;
- 5) стори кражба или во врска со работата намерно или од крајно невнимание предизвика штета на Управата;

- 6) не се придржува до одредбите од Законот за класифицирани информации;
  - 7) изврши злоупотреба на лични податоци;
  - 8) го злоупотреби или пречекори даденото овластување;
  - 9) избегнува лекарски преглед заради утврдување на работната способност;
  - 10) противправно прибавува лична корист во врска со вршењето на работите и задачите;
  - 11) изврши послуга или овозможување на послуга на друго лице со пари или со други работи од вредност кои на финансискиот разузнавач му се доверени во вршењето на работите и задачите и
  - 12) основа, раководи, застапува, претставува политичка партија, членува во органите на партијата утврдени со нејзиниот статут, изразува и застапува партиски ставови и убедувања во вршењето на работите и задачите, носи или истакнува партиски симболи во просториите или во службените возила на Управата и партиски се организира или дејствува во Управата.
- (2) За дисциплинските престапи од ставот (1) на овој член може да се изрече писмена опомена, парична казна во висина од 15% од последната исплатена месечна нето плата на финансискиот разузнавач во траење од еден до шест месеци, распоредување на работно место кое согласно со хиерархијата на работни места утврдени во актот за систематизација на работните места во Управата е најмногу два степенa пониско од работното место од кое финансискиот разузнавач се распоредува и прекин на договорот за вработување.
- (3) Дисциплинските мерки против финансискиот разузнавач за дисциплински престап ги изрекува директорот со исклучок на мерката прекин на договорот за вработување која на предлог на директорот ја изрекува министерот за финансии.

Член 61

Збирот на парични казни на финансискиот разузнавач во еден месец за полесни и потешки повреди на работниот ред и дисциплина не може да надмине 20% од износот на неговата вкупна нето плата за тој месец.

Член 62

- (1) Предлог за поведување на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност на финансискиот разузнавач за дисциплински престап може да поднесе непосредниот раководен финансиски разузнавач или повисокиот раководен финансиски разузнавач.
- (2) Предлогот мора да биде образложен и поткрепен со факти и докази.

Член 63

- (1) За водење на постапка за утврдување на дисциплинска одговорност на финансискиот разузнавач за дисциплински престап во случаите утврдени со овој закон, директорот во рок од осум дена од денот на поднесувањето на предлог за поведување на дисциплинска постапка формира комисија за утврдување на дисциплинска одговорност.
- (2) Комисијата од ставот (1) на овој член е составена од претседател и два члена од кои еден раководен финансиски разузнавач и еден финансиски разузнавач со исто звање како и финансискиот разузнавач против кого се води дисциплинска постапка.
- Претседателот и членовите имаат свои заменици.
- (3) Комисијата од ставот (1) на овој член постапката за утврдување на дисциплинска одговорност ја води согласно со овој закон.
- (4) Комисијата од ставот (1) на овој член, по спроведената дисциплинска постапка, му предлага соодветна дисциплинска мерка на директорот.
- (5) Ако комисијата од ставот (1) на овој член утврди дека финансискиот разузнавач не е одговорен или не се исполнети условите за донесување на

решение за изрекување на дисциплинска мерка му предлага на директорот да го отфрли предлогот или да ја запре постапката.

(6) Директорот, врз основа на предлогот на комисијата, донесува решение за изрекување на дисциплинска мерка, отфрлање на предлогот или за запирање на постапката.

(7) Ако директорот не се согласува со предлогот на комисијата поради неправилно или нецелосно утврдена фактичка состојба или погрешна примена на материјалното право, предметот може да го врати на комисијата на повторно постапување.

(8) Решението за изрекување на дисциплинска мерка се врачува лично на финансискиот разузнавач, по правило, во работните простории на органот во кој финансискиот разузнавач работи, односно на адреса на живеалиштето, односно престојувалиштето.

(9) Ако финансискиот разузнавач не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во Управата. По изминувањето на три работни дена од денот на објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

(10) Дисциплинската постапка завршува во рок од 60 дена сметано од денот на донесувањето на решение за формирање на комисијата од ставот (1) на овој член.

Член 64

(1) До донесување на решение во дисциплинска постапка што се води против одреден финансиски разузнавач, финансискиот разузнавач со писмена одлука - решение се отстранува од работното место и од Управата во случаите утврдени со прописите за работните односи, ако настане една од следниве ситуации:

- непосредно се загрозува животот или здравјето на работниците или други лица или се оштетуваат средства од поголема вредност;

- присуството на работното место и натамошната работа штетно ќе се одрази врз работењето на Управата и

- кога против финансискиот разузнавач е покрената кривична постапка за кривично дело сторено на работа или во врска со работата.

(2) За време на отстранувањето од работното место и од Управата, на финансискиот разузнавач му се утврдува и исплатува надоместок во висина од 60% од износот на нето платата што финансискиот разузнавач ја остварил во месецот пред отстранувањето од работното место.

(3) Решението од ставот (1) на овој член го донесува директорот.

(4) Решението од ставот (1) на овој член се врачува лично на финансискиот разузнавач, по правило, во работните простории на органот во кој финансискиот разузнавач работи, односно на адреса на живеалиштето, односно престојувалиштето.

(5) Ако финансискиот разузнавач не може да се пронајде на адресата на живеалиштето, односно престојувалиштето или ако го одбие врачувањето, решението се објавува на огласната табла во Управата. По изминувањето на три работни дена од денот на објавувањето на огласната табла се смета дека врачувањето е извршено.

(6) Финансискиот разузнавач има право на жалба против решението од ставот (1) на овој член до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапки од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението.

(7) Жалбата против решението од ставот (1) на овој член не го одложува извршувањето на решението.

(8) Во случај на враќање на работа и доколку не се утврди постоење на дисциплинска одговорност, на финансискиот разузнавач му следува надоместок ретроактивно до 100% од нето платата.

Член 65

(1) Решението за изрекување на дисциплинска мерка содржи и образложение за основот и причините за изрекување на дисциплинската мерка.

(2) Решението за изрекување на дисциплинска мерка на финансискиот разузнавач треба да се донесе во рок од три месеци од денот на пријавувањето на повредата на работниот ред и дисциплина или неисполнување на работните обврски, а најдоцна во рок од шест месеци од денот кога е сторена повредата.

(3) Кога за сторен дисциплински престап е покрената и кривична постапка за финансискиот разузнавач, решението за изрекување на дисциплинска мерка се донесува најдоцна до истекот на рокот за застареност за кривично гонење на соодветното кривично дело.

(4) Против решението за изрекување на дисциплинска мерка или отфрлање на предлогот, односно за запирање на постапката, финансискиот разузнавач има право на жалба преку Управата до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапки од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од денот на доставувањето на решението.

(5) Жалбата го задржува извршувањето на решението до донесување на конечна одлука или истек на рокот во кој требало да одлучи Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапки од работен однос во втор степен. Управата е должна жалбата, со придружните списи, да го достави до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапки од работен однос во втор степен, во рок од осум дена од приемот на жалбата.

Член 66

(1) Финансискиот разузнавач е одговорен за штетата која на работа или во врска со работа, со умисла или од крајна небрежност, ја предизвикал на Управата.

(2) Директорот формира комисија за утврдување на материјална одговорност на финансискиот разузнавач која е составена од претседател и два члена и нивни заменици.

(3) Комисијата од ставот (2) на овој член ја утврдува материјалната одговорност за постоење на сторена материјална штета, нејзината висина и начинот на сторување, кој ја предизвикал штетата и кој ќе ја надомести.

(4) Комисијата од ставот (2) на овој член за утврдената фактичка состојба поднесува извештај врз основа на кој директорот донесува решение за надоместок на штета.

Член 67

Предлог за покренување на постапка за утврдување на материјална одговорност против финансиски разузнавач поднесува непосредниот раководен финансиски разузнавач или повисокиот раководен финансиски разузнавач.

Член 68

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се поведе, ако поминале 60 дена од денот кога непосредно раководниот финансиски разузнавач или повисокиот раководен финансиски разузнавач дознал за тоа.

Член 69

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се покрене, ако од денот кога е сторена материјална штета поминала една година.

Член 70

Постапката за утврдување на материјална одговорност не може да се води подолго од 60 дена, сметано од денот на донесувањето на решението за формирање на комисијата за утврдување на материјална одговорност на финансискиот разузнавач.

Член 71

(1) Против решението за надоместок на штета финансискиот разузнавач има право да изјави жалба до Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен преку Управата, во рок од осум дена од денот на врачувањето на решението.

(2) Жалбата го задржува извршувањето на решението до донесување на конечна одлука или истекот на рокот во кој требала да одлучи Државната комисија за одлучување во управна постапка и постапка од работен однос во втор степен.

Член 72

Постапката за утврдување на материјална одговорност на финансискиот разузнавач се уредува со одлука која ја донесува директорот.

Член 73

Ако финансискиот разузнавач во рок од три месеци од конечното на решението за надоместок на штета не ја надомести штетата, Управата поведува постапка пред надлежниот суд.

Член 74

Директорот може целосно или делумно да го ослободи финансискиот разузнавач од надоместување на штетата, доколку таа не е сторена со умисла или доколку со исплатата на надоместокот на штетата се загрозува егзистенцијата на финансискиот разузнавач и неговото семејство.

Член 75

Доколку на финансискиот разузнавач поради дисциплински престап му биде изречена мерката откажување на договорот за вработување, финансискиот разузнавач има право на отказан рок во траење од 30 дена од денот на врачувањето на решението за откажување на договорот за вработување.

Член 76

За време на отказниот рок Управата е должна на финансискиот разузнавач да му овозможи отсуство од работа заради барање ново вработување, четири часа во текот на работната недела.

Член 77

За време на отказниот рок и отсуство од работа заради барање на ново вработување, на финансискиот разузнавач му се утврдува и исплатува надоместок во висина на платата што финансискиот разузнавач ја остварил во месецот пред донесувањето на решението за откажување на договор за вработување.

Член 78

(1) За долгогодишна стручна работа, организациски унапредувања, успех во вршењето на работните задачи, подобрување на угледот на службата, на финансиските разузнавачи им се доделуваат признанија.

(2) Финансиските разузнавачи можат да добијат и еднократен износ на парична награда за постигнати натпросечни, исклучителни резултати во работењето.

- (3) Признанијата и наградите од ставовите (1) и (2) на овој член, по правило, се доделуваат на денот на Управата.
- (4) За доделување на признанијата и паричните награди одлучува министерот за финансии на предлог на директорот.
- (5) Ден на Управата е 1 март.

Пристап и размена на информации

Член 79

- (1) Заради извршување на своите надлежности, Управата може да бара податоци и документација од државните органи, финансиските институции или други правни или физички лица.
- (2) Заради извршување на своите надлежности, Управата добива податоци, ` за поседување на трансакциска сметка од клириншката куќа определена од Министерството за финансии што го води единствениот регистар на трансакциски сметки.
- (3) Државните органи, финансиските институции или другите правни или физички лица од ставот (1) на овој член се должни во рок од десет работни дена од денот на приемот на барањето да и ги достават на Управата бараните податоци по електронски пат или преку телекомуникационите средства (телефон, телефакс), а во случај кога тоа не е можно, со други пишани средства. Бараните информации соопштени по телефон, субјектите во овој рок се должни да ги потврдат со телефакс, електронски или со друг пишан документ.
- (4) Доколку Управата итно бара податоци, субјектите се должни веднаш да ја информираат и во рок од четири часа да ги достават побараните податоци на начин определен во членот 33 од овој закон.
- (5) Управата може да разменува информации со надлежните органи за спроведување на истрага и со органите на надзор, заради спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

Член 80

- (1) Податоците и извештаите што ги прима, анализира и обработува Управата се доверливи и нејзините службеници не можат да ги искористат за други цели, освен за целите утврдени со овој закон.
- (2) Управата е должна да ги чува податоците или извештаите што се однесуваат на конкретна трансакција, односно клиент, најмалку пет години од нивниот прием и по истекот на овој период може да ги уништи.

Член 81

- (1) Секогаш кога постојат основи на сомневање за сторено кривично дело перење пари и/или финансирање на тероризам, Управата веднаш изготвува и поднесува извештај до надлежните државни органи кои одлучуваат за натамошните дејствија.
- (2) Извештајот од став (1) на овој член содржи податоци за лицето и дејствијата за кои постои сомневање дека се поврзани со перење пари и/или финансирање на тероризам.
- (3) Кога постојат основи на сомневање за сторено друго кривично дело освен перење пари и финансирање на тероризам, Управата изготвува и поднесува писмено известување до надлежните државни органи.

Налог за следење на деловен однос

Член 82

(1) Кога постои сомневање за перење пари и/или финансирање на тероризам, Управата може да поднесе до субјектот налог во писмена форма за следење на деловниот однос на клиентот.

(2) За трансакциите кои во рамките на деловниот однос се вршат или треба да се извршат, субјектот ја известува Управата согласно напатствијата дадени во налогот.

(3) Во налогот од став (1) на овој член, Управата ги определува роковите во кои субјектот е должен да ги достави податоците за трансакциите од став (2) на овој член.

(4) Доколку субјектот поради објективни околности не може да ја извести Управата во роковите од став (3) на овој член, должен е веднаш по отстранувањето на околностите да ја извести Управата и да ја образложи причината поради која не го доставил известувањето во определениот рок.

(5) Следењето на деловниот однос од став (1) на овој член може да трае најдолго три месеци, а во оправдани случаи траењето на мерката може да се продолжи за еден месец, со тоа што следењето на деловниот однос може да трае најдолго шест месеци.

Привремени мерки

Член 83

(1) При постоење на сомневање за кривично дело перење пари и/или финансирање на тероризам, Управата може да поднесе до надлежниот јавен обвинител барање за поднесување предлог за определување на привремени мерки.

(2) Управата без одлагање доставува до субјектот писмен налог за привремено задржување на трансакцијата.

(3) Задржувањето на трансакцијата трае до донесувањето на судска одлука по предлогот, а најдолго 72 часа од задржувањето на трансакцијата.

Член 84

Барањето за поднесување предлог за определување на привремени мерки од членот 83 на овој закон, содржи податоци за кривичното дело за кое се бара привремената мерка, фактите и околностите кои ја оправдуваат потребата од привремената мерка, податоци за физичкото или правното лице кое ја врши трансакцијата, за субјектот кај кого се врши трансакцијата и износот на парите или видот на имотот.

Член 85

(1) Надлежниот јавен обвинител го разгледува барањето за поднесување предлог за определување на привремени мерки од членот 83 став (1) од овој закон и доколку утврди дека е основано, без никакво одлагање, а најдоцна во рок од 24 часа од приемот на барањето доставува предлог за определување на привремени мерки до судијата на надлежниот основен суд.

(2) Ако надлежниот јавен обвинител утврди дека барањето за поднесување на предлог за определување на привремени мерки од членот 83 ставот (1) од овој закон е неосновано, е должен без одлагање да ја извести Управата дека барањето е одбиено. По приемот на известувањето од јавниот обвинител Управата без одлагање го известува субјектот дека трансакцијата може да продолжи.

Член 86

- (1) Судијата на надлежниот основен суд е должен во рок од 24 часа од приемот на предлогот од членот 85 став (1) од овој закон да донесе решение за примена на привремена мерка или за одбивање на предлогот на јавниот обвинител решението да го достави до надлежниот јавен обвинител, субјектот и клиентот.
- (2) Ако со одлуката се применети привремени мерки во истиот рок судијата е должен решението да го достави до субјектот и клиентот.
- (3) Надлежниот јавен обвинител е должен за донесената одлука на судијата од ставот (1) на овој член веднаш да ја извести Управата.
- (4) Против решението на судијата од ставот (1) на овој член, надлежниот јавен обвинител и клиентот имаат право на жалба до кривичниот совет на надлежниот основен суд во рок од три дена од приемот на решението, која не го одлага извршувањето на решението.

Известување по прием на податоци

Член 87

- (1) Управата е должна веднаш да го извести субјектот за приемот на извештајот од член 30 став (1) точка а) и најмалку еднаш годишно ги известува субјектите за извршените проверки на податоците примени врз основа на член 30 на овој закон.
- (2) Управата е должна да објавува на својата официјална веб страна информации во соодветен обем за актуелните техники, методи и трендови за перење пари и финансирање на тероризам, примери на откриени случаи на перење пари и финансирање на тероризам, унифициран квартален преглед за извршени контроли, квартален преглед за спроведена едукација и други акти кои произлегуваат од овој закон или од членството во меѓународни тела и организации.
- (3) Надлежните државни органи се должни да ја известат Управата за секоја покрената постапка за кривично дело перење пари и финансирање на тероризам.
- (4) Јавното обвинителство е должно да ја информира Управата за секоја поднесена кривична пријава против сторителите на кривични дела за кои е утврдена казна затвор од најмалку 4 години и за кои постои сомневање дека се стекнале со имотна корист.
- (5) Јавното обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција е должно да ја информира Управата за секоја поднесена кривична пријава, обвинителен акт и правосилна пресуда за кривичните дела перење пари и финансирање на тероризмот на секои три месеци.

Меѓуинституционална соработка

Член 88

- (1) За целите на подетално уредување на меѓуинституционалната соработка Управата може да потпише Меморандум или Протоколи за соработка со надлежните државни органи.
- (2) За унапредување на меѓуинституционалната соработка согласно целите на овој закон, Владата на Република Македонија на предлог на министерот за финансии формира Совет за борба против перење пари и финансирање на тероризам (во понатамошниот текст: Совет).
- (3) Работата на Советот од став (2) на овој член ја води директорот на Управата, а негови членови се раководни и одговорни лица од Министерството за внатрешни работи, Министерството за правда, Министерството за финансии, Основното јавно обвинителство за гонење на организиран криминал и корупција, Управата за финансиска полиција, Царинската управа, Управата за јавни

приходи, Народната банка на Република Македонија, Комисијата за хартии од вредност, Агенцијата за супервизија на осигурување, Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување, Агенцијата за пошти, како и претставници на Адвокатската комора и Нотарската комора.

Меѓународна соработка

Член 89

(1) Управата може да склучува договори за соработка со овластени тела на други држави, како и со меѓународни организации вклучени во борба против перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Управата во рамките на меѓународната соработка може да бара податоци и податоците добиени врз основа на овој закон да ги достави по сопствена иницијатива или по нивно барање и под услов на реципроцитет до овластените тела и организации на други држави, како и до меѓународни организации кои се занимаваат со спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(3) Барањето за размена на податоци од телата и организациите од став (2) на овој член треба да биде образложено со соодветните познати факти кои укажуваат на перење пари и финансирање на тероризам и целта за која ќе се користат бараните податоци и информации.

(4) Управата е должна по добиеното барање од став (3) на овој член да ги обезбеди сите соодветни податоци и информации во согласност со надлежностите определени со овој закон.

(5) Управата може да го одбие барањето за размена на податоци од став (2) на овој член доколку тоа е спротивно на овој закон или ќе го попречи водењето на истрагата на друг надлежен државен орган или кривичната постапка против лицето за кое се бараат податоци. Управата е должна да ги образложи причините поради кои го одбила барањето.

(6) Управата е должна податоците и информациите обезбедени од страна на овластени тела на други држави да ги користи за целите утврдени со овој закон и под условите кои ги определил органот кој ги доставил.

(7) Управата може информациите и податоците од овластени тела на други држави да ги разменува со органите надлежни за спроведување на истрага за перење пари и финансирање на тероризам, откако ќе обезбеди нивна претходна согласност.

(8) Податоците и информациите обезбедени врз основа на овој член се доверливи согласно закон.

(9) Управата може да побара информација од овластените тела на други држави за тоа како се искористени податоците кои ги доставила согласно со овој член.

Член 90

(1) Одредбите на членовите 83, 84, 85 и 86 од овој закон ќе се применуваат кога надлежен орган за спречување на перење пари и финансирање на тероризам на друга држава ќе побара одбивање или одлагање на трансакција.

(2) Барањето од ставот (1) на овој член треба да биде образложено и да се однесува за трансакција поврзана со перење пари и/или финансирање на тероризам и одбивањето или одлагањето би се реализирало доколку трансакцијата е предмет на домашен извештај за сомнителна трансакција.

НАДЗОР

Член 91

(1) Надзорот над примената на мерките и дејствијата утврдени со овој закон го вршат:

- Народната банка на Република Македонија врз банките, штедилниците, менувачниците и давателите на услуги брз трансфер на пари;
  - Агенција за супервизија на осигурување врз друштвата за осигурување, осигурителните брокерски друштва, друштвата за застапување во осигурувањето, осигурителните брокери и застапниците во осигурувањето;
  - Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија врз брокерските друштва, лицата кои даваат услуги на инвестициски советници и друштвата за управување со инвестициските фондови;
  - Агенцијата за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување врз друштвата кои управуваат со доброволни пензиски фондови;
  - Управата за јавни приходи врз приредувачите на игри на среќа во играчница (казино), како и врз правните и физички лица кои ги вршат следните услуги: промет со недвижности, ревизорски и сметководствени услуги, давање совети од областа на даноците или давање на консултантски услуги, правните лица кои примаат во залог подвижни предмети и недвижности и здруженија на граѓани и фондации и
  - Агенцијата за пошти врз поштата и правните лица кои извршуваат телеграфски преноси или достава на вредносни пратки.
- (2) Во соработка со органите од ставот (1) на овој член и комисиите од член 98 на овој закон или самостојно Управата врши надзор над примената на мерките и дејствијата определени со овој закон врз субјектите.
- (3) Управата со органите од ставот (1) на овој член и комисиите од член 98 на овој закон се должни меѓусебно да се информираат за наодите од извршениот надзор над спроведувањето на мерките и дејствијата определени со овој закон и доколку е потребно, ги координираат активностите при спроведување надзор над субјектите од членот 3 на овој закон.
- (4) Управата, органите од ставот (1) на овој член и комисиите од член 98, се должни да изготват планови за вршење надзор за примената на мерките и дејствијата определени со овој закон.
- (5) Органите од ставовите (1) и (2) на овој член можат да пропишат начин на адекватно спроведување на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам за субјектите за чиј надзор се одговорни.
- (6) Органите од ставот (1) на овој член и комисиите од член 98 на овој закон, доколку при вршењето на надзор утврдат сомневање за перење пари и/или финансирање на тероризам, како и прекршување на одредбите на овој закон, за тоа веднаш ја известуваат Управата.

Член 92

- (1) Надзорот кој го спроведува Управата може да трае најдолго 15 работни дена со можност да се продолжи, но не подолго од 30 работни дена.
- (2) Министерот за финансии ја пропишува формата и содржината на налогот за вршење надзор од страна на Управата.
- (3) Директорот на Управата донесува годишна програма за вршење надзор најдоцна до 31 декември во тековната година за наредната година.

Член 93

Надзорот кој самостојно го спроведува Управата го вршат инспектори, вработени во Управата кои ги исполнуваат општите услови утврдени со Законот за вработени во јавниот сектор и условите утврдени со актот за систематизација на работните места во Управата.

Член 94

- (1) При вршењето на надзорот кој го спроведува Управата, инспекторот има обврска:

- 1) да постапи по налогот за вршење надзор;
  - 2) да преземе подготвителни активности за вршење надзор;
  - 3) да ги извести одговорното и овластеното лице на субјектот за почетокот на вршењето на надзорот, законскиот основ, целта и обемот на надзорот, освен во случај на вонреден и контролен надзор;
  - 4) да се легитимира пред субјектот, односно пред овластеното лице на субјектот;
  - 5) да ја чува тајноста на податоците;
  - 6) да постапува законито, навремено и во согласност со Етичкиот кодекс на Управата;
  - 7) да состави записник за извршениот надзор;
  - 8) да донесе заклучок;
  - 9) да донесе решение согласно член 100 од овој закон;
  - 10) да предложи постапка за порамнување и
  - 11) да поднесе барање за поведување на прекршочна постапка.
- (2) Покрај обврските од ставот (1) на овој член, инспекторот за спроведениот надзор е должен изготвената инспекторска документација да ја подреди во досие по следниот редослед:
- 1) документи прибрани во подготовката на надзорот;
  - 2) барање од одделенијата во Управата, друг орган или институција доколку надзорот се извршил по нивно барање;
  - 3) налог за надзор;
  - 4) записник за извршен надзор;
  - 5) заклучок;
  - 6) решение;
  - 7) предлог за порамнување;
  - 8) записник од извршено порамнување;
  - 9) платен налог;
  - 10) барање за покренување на прекршочна постапка и
  - 11) правосилни и извршни решенија од судска постапка.

Член 95

- (1) При вршење на надзорот кој го спроведува Управата, инспекторот е овластен:
- 1) да проверува општи и поединечни акти, фајлови, документи, докази и информации во обем според предметот на надзорот, како и да побара да подготват потребни копии и документи;
  - 2) да бара од субјектот да му бидат обезбедени канцелариски услови за работа во деловните простории на субјектот и лице што ќе присуствува за време на надзорот заради навремено обезбедување на документација и информации во врска со предметот на надзор;
  - 3) да влегува и врши проверка во деловните простории на субјектот;
  - 4) да проверува идентификациски документи на лица поради потврдување на нивниот идентитет во согласност со закон;
  - 5) да бара од субјектот или од неговите вработени писмено или усно објаснување во врска со прашања од делокругот на надзорот;
  - 6) да бара стручно мислење кога е тоа потребно за надзорот;
  - 7) да ги контролира активностите на субјектот;
  - 8) да врши попис на затекнати документи во деловниот објект и
  - 9) да обезбеди други потребни докази.
- (2) Идентичноста на копијата со оригиналот на фајловите, документите, доказите и информациите од ставот (1) на овој член субјектот ја потврдува со потпис на овластеното лице.
- (3) Инспекторот е овластен да покрене постапка за порамнување и прекршочна постапка во согласност со закон.

Член 96

(1) При вршење на надзорот кој го спроведува Управата, инспекторот заради отстранување на утврдените неправилности, има право и обврска на субјектот:

- 1) да му укаже на утврдените неправилности;
- 2) да му укаже на утврдените неправилности и да определи рок за нивно отстранување и да му врачи покана за спроведување на едукација согласно член 100 од овој закон;
- 3) да му предложи постапка за порамнување и
- 4) да му поднесе барање за поведување на прекршочна постапка или да поведе друга соодветна постапка.

Член 97

По жалба против решението на инспекторот во Управата одлучува посебна комисија од три члена именувани од министерот за финансии, при што претседателот на комисијата се определува од редот на раководните лица во Управата кои не се вклучени во вршењето на инспекцискиот надзор.

Член 98

- (1) Коморите на адвокатите и коморите на нотарите, во рамките на своите надлежности формираат комисии за вршење на надзор над примената на одредбите од овој закон врз работењето на нивните членови.
- (2) Членовите на комисиите од ставот (1) на овој член се именуваат со мандат од четири години без право на повторен избор.
- (3) За именувањето и составот на комисиите, коморите ја известуваат Управата.

Член 99

- (1) Органите и институциите од член 91 и комисиите од членот 98 од овој закон се должни да ја известат Управата за поднесеното барање за покренување на прекршочна постапка за сторен прекршок од овој закон од страна на субјектите над кои вршат надзор, за поведените постапки за порамнување и за исходот од овие постапки.
- (2) Органите и институциите од членот 91 и комисиите од членот 98 од овој закон се должни без одлагање периодично, а најмалку дава пати годишно да ја известат Управата за извршениот надзор над субјектите и за наодите од извршениот надзор.

Постапка за едукација

Член 100

- (1) Доколку при вршењето на надзор кој го спроведуваат органите од член 91 и член 98 од овој закон, се утврди дека е сторена неправилност по прв пат од страна на субјектот, од член 115 и 116 од овој закон, се составува записник во кој ќе се утврди сторената неправилност и се донесува решение со укажување за отстранување на утврдената неправилност во рок од осум дена и истовремено се врачува покана за едукација на лицето или субјектот кај кого е утврдена неправилноста при вршењето на надзорот.
- (2) Формата и содржината на поканата за едукација, како и начинот на спроведување на едукацијата ја пропишува министерот за финансии, на предлог на Управата.
- (3) Едукацијата се организира и спроведува во рок не подолг од осум дена од денот на спроведување на надзорот.
- (4) Едукацијата може да се спроведе за повеќе утврдени исти или истородни неправилности за еден или за повеќе субјекти.

(5) Доколку во закажаниот термин лицето или субјектот од став (1) од овој член, над кој се спроведува едукација, не се јави на едукацијата, ќе се смета дека едукацијата е спроведена.

(6) Доколку лицето или субјектот од став (1) на овој член над кој се спроведува едукација се јави на закажаната едукација и истата ја заврши, ќе се смета дека е едуциран по однос на утврдената неправилност.

(7) Доколку при спроведување на контролниот надзор се утврди дека се отстранети утврдените неправилности од став (1) од овој член, се донесува заклучок со кој се запира постапката на инспекциски надзор.

(8) Доколку при спроведување на контролниот надзор се утврди дека не се отстранети утврдените неправилности од став (1) од овој член, се предлага постапка за порамнување.

(9) Органите од член 91 и член 98 од овој закон водат евиденција за спроведената едукација на начин и форма пропишана од министерот за финансии, на предлог на Управата.

**СОБИРАЊЕ, ОБРАБОТКА, АНАЛИЗИРАЊЕ, ПРОЦЕНУВАЊЕ, ОЦЕНУВАЊЕ,
КОРИСТЕЊЕ, ПРЕНЕСУВАЊЕ, ЧУВАЊЕ И БРИШЕЊЕ НА ПОДАТОЦИ И
ОБРАБОТКА НА ЛИЧНИ ПОДАТОЦИ**

Член 101

(1) Управата собира, обработува, анализира, проценува, оценува, користи, пренесува, чува и брише податоци, обработува лични податоци под услови и на начин утврдени со овој и посебен закон и води евиденции за личните и други податоци за чие собирање е овластена со овој закон, заради спречување на перење пари и финансирање на тероризам.

(2) Управата обработува лични податоци кога за лицето постои сомневање за перење пари и финансирање на тероризам.

(3) Податоци за правно лице се собираат кога постојат основи за сомневање за перење пари и финансирање на тероризам.

Член 102

Лични податоци, во смисла на овој закон, се: лично име, податоци за раѓање (ден, месец, година и место), живеалиште или престојувалиште, единствен матичен број, адреса на живеење и државјанство, како и други податоци преку кои директно или индиректно може да се идентификува одредено лице.

Член 103

Управата собира лични и други потребни податоци од задолжените субјекти, надлежни државни органи, јавни институции, установи, меѓународни организации и други правни лица.

Член 104

(1) Управата води евиденции за:

- 1) лица за кои е доставен извештај за сомнителна активност;
- 2) лица за кои е доставен извештај за готовинска трансакција;
- 3) лица за кои е доставен извештај за поврзани готовински трансакции;
- 4) лица за кои е доставен извештај за исплатени кредити;
- 5) лица за кои е доставен извештај од нотар за заверен правен акт;
- 6) лица за кои е доставен извештај за склучување на полиса за осигурување на живот во износ над 15.000 евра во денарска противвредност;
- 7) лица за кои е доставен извештај за купопродажба на возила чија вредност надминува 15.000 евра во денарска противвредност;

- 8) лица за кои е доставен извештај за сомневање на перење пари и финансирање на тероризам до надлежните органи;
  - 9) лица за кои е доставено известување за сомневање на друго кривично дело до надлежните органи;
  - 10) лица за кои е издаден налог за следење на деловен однос;
  - 11) лица за кои е издаден налог за примена на привремени мерки;
  - 12) лица за кои се разменети податоци со надлежните органи во Република Македонија;
  - 13) лица за кои се разменети податоци со овластените тела и организации на други држави и меѓународни организации и
  - 14) лица кои пренеле пари или физички преносливи средства за плаќање.
- (2) Евиденциите од ставот (1) на овој член содржат лични податоци, согласно со членовите 8 и 102 од овој закон и други податоци и информации за субјектот на личните податоци и за трето лице.

Член 105

Евиденцијата од членот 104 на овој закон може да биде структурирана и да се води како:

- евиденција за примени извештаи за сомнителна активност;
- евиденција за примени извештаи за една или повеќе поврзани готовински трансакции;
- евиденција за примени извештаи за пренос на пари или физички преносливи средства за плаќање;
- евиденција за примени извештаи од банките за исплатени кредити;
- евиденција за примени извештаи од нотарите за заверени правни акти;
- евиденција за примени извештаи од осигурителните друштва склучување на полиса за осигурување на живот во износ над 15.000 евра во денарска противвредност;
- евиденција за примени извештаи од автодилерите купопродажба на возила чија вредност надминува 15.000 евра во денарска противвредност;
- евиденција за примени и доставени барања за размена на податоци со овластените тела и организации на други држави и меѓународни организации;
- евиденција за доставени извештаи и известувања до надлежните органи и
- евиденција за издадени налози за следење на деловен однос и за примена на привремени мерки.

Член 106

(1) Податоците за кои Управата води евиденции согласно член 104 и член 105 од овој закон се користат за статистички и аналитички цели на Управата.

(2) Лични податоци можат да се доставуваат до овластените тела и организации на други држави и меѓународни организации во согласност со закон и ратификуваните меѓународни договори.

Член 107

Лични податоци можат да се користат согласно целите пропишани со овој закон и согласно прописите со кои се уредува заштитата на личните податоци.

Член 108

Личните податоци внесени во евиденциите од член 104 и член 105 на овој закон веднаш се бришат во случаите кога ќе се утврди дека не се точни или престанале причините, односно условите заради кои личниот податок е внесен во евиденцијата.

Член 109

Податоците содржани во евиденциите од член 104 и член 105 на овој закон, од нивното внесување, сè до нивното бришење смеат да се разменуваат под услови и на начин предвидени со овој закон.

Член 110

Податоците од евиденциите од член 104 и член 105 од овој закон се чуваат во рок од пет години од денот на нивниот прием.

ПРЕКРШОЧНИ ОДРЕДБИ

Член 111

(1) Глоба во износ од 80.000 до 100.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не одбие да воспостави деловен однос, ја изврши трансакцијата или не го прекине деловниот однос со клиентот спротивно на член 18 став (1);
- не достави до Управата извештај согласно член 18 став (2);
- исплати, прими или размени готови пари во износ од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност во вид на една или повеќе поврзани трансакции согласно член 24 став (1);
- извршат регистрација или пренос на хартии од вредност, друг имот или правни работи ако клиентот не поднесе доказ дека преносот на парите е извршен преку банка спротивно на член 24 став (2);
- влезат или продолжат деловен однос со shell bank (банки школки) и да започнат или продолжат коресподентски деловен однос со банка за која знаат дека дозволува отварање и работење со сметки на банки школки спротивно на член 25 став (1);
- shell bank (банки школки) вршат финансиски активности во Република Македонија спротивно на член 25 став (2);
- отворот или чуваат анонимни сметки или сметки на фиктивни имиња спротивно на член 26;
- го известат клиентот или трето лице за доставувањето на податоците до Управата или за други мерки и дејствија преземени врз основа на овој закон согласно член 29 став (3);
- го известат клиентот или трето лице за доставувањето на податоците спротивно на член 29 став (4);
- не достават до Управата податоци, информации и документи согласно член 30 став (1) точка а);
- не ги достават собраните податоци, информации и документи согласно член 30 став (4);
- се повикува на деловна тајна при доставувањето на информација спротивно на член 39;
- не ги достави побараните податоци, неточно ги одговори побараните податоци или не ги одговори во форма и рок од десет работни дена согласно член 79 став (3);
- не ги достави побараните податоци согласно член 79 став (4) и
- не ја задржува трансакцијата врз основа на издадениот налог или најдолго 72 часа од задржувањето на трансакцијата согласно член 83 став (3).

(2) Покрај глобата за сторени дејствија од ставот (1) на овој член на правното лице му се изрекува и прекршочна санкција забрана за вршење на одделна дејност од две до пет години согласно закон.

(3) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

(4) На одговорното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член покрај глобата му се изрекува и прекршочна санкција забрана за вршење на должност од една до две години согласно закон.

Член 112

(1) Глоба во износ од 80.000 до 100.000 евра во денарска противвредност ќе се изрече за прекршок на банката ако не стави во употреба или не го надгради софтверот за автоматска обработка на податоците согласно член 34 став (3).

(2) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во банката за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 113

(1) Глоба во износ од 30.000 до 40.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:

- не спроведува процедура на анализа на клиентот кога се воспоставува деловен однос согласно член 6 точка а) од овој закон;
- не спроведува процедура на анализа на клиентот кога се извршуваат една или неколку поврзани трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 6 точка б) од овој закон;
- не спроведува процедура на анализа на клиентот кога постои сомневање за перење пари и финансирање на тероризам, без оглед на каков било исклучок или износ на средства согласно член 6 точка в) од овој закон;
- не спроведува процедура на анализа на клиентот кога постои сомневање за вистинитоста или адекватноста на претходно добиените податоци за идентитетот на клиентот согласно член 6 точка г) од овој закон;
- не презема мерки со цел да ја утврди природата на деловната активност, сопственичката и управувачката структура на клиентот, согласно член 7 став (2) од овој закон;
- не спроведуваат процедура на анализа на клиентот според извршената проценка на ризикот на клиентот, деловниот однос, продуктот или трансакцијата согласно член 7 став (3) од овој закон;
- не вршат проценка на ризик на клиентот врз основа на процедура за анализа на ризик согласно член 7 став (4) од овој закон;
- не обезбедат пристап до документите за проценка на ризикот согласно член 7 став (5) од овој закон;
- не вршат детален преглед на трансакциите согласно член 12 став (1) од овој закон;
- не го идентификуваат и потврдат идентитетот на испраќачот или не обезбедат податоци согласно член 13 став (1) од овој закон;
- не обезбедат податоци согласно член 13 став (2) од овој закон;
- не ги стават на располагање обезбедените податоци на финансиската институција која треба да ја изврши исплатата или на надлежните органи согласно член 13 став (3) од овој закон;
- не ги проследат податоците за уплаќачот до финансиската институција примач согласно член 13 став (4) од овој закон;
- при вршењето на исплати на безготовински трансфери во меѓународниот платен промет постапат спротивно на член 13 став (5) од овој закон;
- не ја ограничат или прекинат деловната соработка со финансиските институции согласно член 13 став (6) од овој закон;
- не ги спроведуваат мерките за анализа на клиент согласно член 14;
- не ги исполнуваат барањата за анализа на клиентот согласно член 15 став (1) од овој закон;

- не ги исполнуваат барањата за анализа на клиентот согласно член 15 став (2) од овој закон;
- не ги применат мерките согласно член 15 став (3) од овој закон;
- не обезбедат соодветна документација согласно член 15 став (4) од овој закон;
- не применат засилена анализа на клиентот во случај кога постои повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам согласно член 16 став (1) од овој закон;
- не применат мерки на засилена анализа на клиентот кога не е физички присутен за целите на идентификација согласно член 16 став (2) од овој закон;
- не применат мерки на засилена анализа на клиентот кога воспоставуваат коресподентски банкарски односи со банки согласно член 16 став (3) од овој закон;
- не применат мерки на засилена анализа на клиентот кога вршат трансакции или стапуваат во деловен однос со носители на јавни функции согласно член 16 став (4) од овој закон;
- не спроведат засилена анализа на деловните односи и трансакциите со физички или правни лица, финансиски институции од држави кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам согласно член 16 став (5) од овој закон;
- не направат анализа за основот и целта на сложените, невообичаено големите трансакции или трансакции кои се извршени на невообичаен начин, кои немаат очигледна економска оправданост или видлива правна цел согласно член 17 ставови (1) и (5) од овој закон;
- не посветат посебно внимание на деловните односи со здруженија на граѓани и фондации согласно член 17 ставови (2) и (5) од овој закон;
- не го утврдат ризикот од заканите од перење пари и финансирање на тероризам во новите технологии или технологиите во развој и не преземат мерки согласно член 17 ставови (3) и (4) од овој закон;
- податоците обезбедени врз основа на овој закон се користат спротивно на член 29 став (1) од овој закон;
- ги користат личните податоци од досиејата на клиентите спротивно на член 29 став (5) од овој закон;
- не достават до Управата податоци, информации и документи за готовинска трансакција во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 30 став (1) точка б) од овој закон;
- не достават до Управата податоци, информации и документи за неколку поврзани готовински трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 30 став (1) точка в) од овој закон;
- не ја известат Управата согласно член 30 став (2) од овој закон;
- не достават податоци за исплатени кредити и податоци за позајмици согласно член 32 став (2) од овој закон;
- не достават податоци за склучени полиси за осигурување на живот во вредност од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 32 став (3) од овој закон;
- не достават податоци за склучените договори за купопродажба на возила во вредност од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 32 став (4) од овој закон;
- не изготват програми или програмите не се во согласност со член 34 став (1) од овој закон;
- не ги достават програмите и измените и дополнувањата на програмите на увид и мислење на Управата согласно член 34 став (2) од овој закон;
- не именува овластено лице согласно член 35 став (1) од овој закон;
- не формира посебен оддел согласно член 35 став (2) од овој закон;

- овластеното лице и вработените во одделот немаат пристап до базите на податоци спротивно на член 35 став (6) од овој закон;
  - не вршат внатрешна контрола и не постапуваат согласно член 36 од овој закон и
  - не ја известува Управата согласно член 82 ставови (2) и (4) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 2.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 114

- (1) Глоба во износ од 5.000 до 10.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на правното лице ако:
- не го идентификува и потврди идентитетот на физичко лице согласно член 8 став (1) од овој закон;
  - не го идентификува и потврди идентитетот на правно лице согласно член 8 став (3) од овој закон;
  - не задржат копија од документите за идентификација согласно член 8 став (5) од овој закон;
  - не утврди дали клиентот дејствува во име и за сметка на трето лице согласно член 9 став (1) од овој закон;
  - не го идентификуваат и потврдат идентитетот на лицето кое ја врши трансакцијата (ополномоштеник), носителот на правата (ополномоштувачот) и полномошното согласно член 9 став (2) од овој закон;
  - не го идентификува и потврди идентитетот вистинскиот сопственик согласно член 10 од овој закон;
  - не го потврдат идентитетот на клиентот, ополномоштувачот или на вистинскиот сопственик и пред да воспостават деловен однос или пред да ја извршат трансакцијата согласно член 11 став (1) од овој закон;
  - не го потврди идентитетот клиентот или на вистинскиот сопственик и го потврдат неговиот идентитет пред или за време на исплаќањето на полисата или пред или кога корисникот има намера да ги изврши правата кои произлегуваат од полисата согласно член 11 став (3) од овој закон;
  - не ги ажурираат документите и податоците на клиентот согласно член 12 став (2) од овој закон;
  - не ги спроведуваат мерките за анализа на клиент согласно член 14 од овој закон;
  - не го утврдат идентитетот на клиентот пред секоја трансакција која вклучува сума поголема од 500 евра во денарска противвредност согласно член 20 став (1) од овој закон;
  - не ги забележат податоците во хронолошки редослед во нумериран регистар согласно член 20 став (2) од овој закон;
  - не го утврдат идентитетот на клиентот пред секоја трансакција која вклучува сума поголема од 1.000 евра во денарска противвредност согласно член 21 став (1) од овој закон;
  - не ги забележат податоците во хронолошки редослед во нумериран регистар согласно член 21 став (2) од овој закон;
  - не го утврдат идентитетот на клиентот пред влегување во казиното и при купување или при исплаќање на чипови во износ над 500 евра во денарска противвредност согласно член 22 став (1) од овој закон;
  - не ги забележат податоците во хронолошки редослед во нумериран регистар согласно член 22 став (2) од овој закон;
  - не ги забележат податоците во нумериран регистар согласно член 23 став (1) од овој закон;

- не обезбедат примена на мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам во подружниците и филијалите согласно член 27 став (1) од овој закон;
  - не го информираат органот на надзор согласно член 27 став (2) од овој закон;
  - не чуваат копии од документите согласно член 28 став (1) од овој закон;
  - не чуваат копии согласно член 28 став (2) од овој закон;
  - не го чуваат нумерираниот регистар од членовите 20, 21, 22, и 23 согласно член 28 став (6) од овој закон;
  - не чува копии од документацијата согласно член 28 став (7) од овој закон ;
  - правните наследници или основачите на субјектот не ги чуваат податоците согласно член 28 ставови (8) и (9) од овој закон;
  - не ги стават на располагање податоците согласно член 28 став (10) од овој закон;
  - не ги чуваат податоците согласно член 28 став (11) од овој закон;
  - не ги достават податоците, информациите и документите согласно член 30 став (5) од овој закон;
  - не ги утврдат основите за сомневање согласно член 31 став (1) од овој закон;
  - не го потврдат извештајот доставен по телефон, телефакс, електронски или со друг пишан документ согласно член 33 став (2) од овој закон;
  - во одделот не се вработени лица согласно член 35 став (3) од овој закон и
  - вработените во одделот не ги исполнуваат високите професионални стандарди определени од страна на субјектот и немаат соодветни познавања во областа за спречување на перење пари и финансирање на тероризам согласно член 35 став (4) од овој закон.
- (2) Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок и на одговорното лице во правното лице за дејствијата од ставот (1) на овој член.

Член 115

- (1) Глоба во износ од 2.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на физичкото лице од член 3, став (1) точка 2 од овој закон, ако во рамките на своето работење:
- не спроведува процедура на анализа на клиентот кога воспоставува деловен однос согласно член 6 точка а) од овој закон;
  - не спроведува процедура на анализа на клиентот кога се извршуваат една или неколку поврзани трансакции во износ од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 6 точка б) од овој закон;
  - не спроведува процедура на анализа на клиентот кога постои сомневање за перење пари и финансирање на тероризам, без оглед на каков било исклучок или износ на средства согласно член 6 точка в) од овој закон;
  - не спроведува процедура на анализа на клиентот кога постои сомневање за вистинитоста или адекватноста на претходно добиените податоци за идентитетот на клиентот согласно член 6 точка г) од овој закон;
  - не спроведуваат процедура на анализа на клиентот според извршената проценка на ризикот на клиентот, деловниот однос, продуктот или трансакцијата согласно член 7 став (3) од овој закон;
  - не врши проценка на ризикот на клиентот врз основа на процедура за анализа на ризик согласно член 7 став (4) од овој закон;
  - не го идентификува и потврдува идентитетот на физичко лице согласно член 8 став (1) од овој закон;
  - не го идентификува и потврди идентитетот на правно лице согласно член 8 став (3) од овој закон;
  - не задржат копија од документите за идентификација согласно член 8 став (5) од овој закон;

- не го идентификува и потврди идентитетот вистинскиот сопственик согласно член 10 од овој закон;
- не го потврдат идентитетот на клиентот, ополномоштувачот или на вистинскиот сопственик и пред да воспостават деловен однос или пред да ја извршат трансакцијата согласно член 11 став (1) од овој закон;
- не го потврди идентитетот на клиентот или на вистинскиот сопственик и го потврдат неговиот идентитет пред или за време на исплаќањето на полисата или пред или кога корисникот има намера да ги изврши правата кои произлегуваат од полисата согласно член 11 став (3) од овој закон;
- не ги ажурираат документите и податоците на клиентот согласно член 12 став (2) од овој закон;
- не ги спроведуваат мерките за анализа на клиент согласно член 14 од овој закон;
- не ги исполнуваат барањата за анализа на клиентот согласно член 15 став (1) од овој закон;
- не ги применат мерките согласно член 15 став (3) од овој закон;
- не обезбедат соодветна документација согласно член 15 став (4) од овој закон;
- не примени засилена анализа на клиентот во случај кога постои повисок ризик од перење пари и финансирање на тероризам согласно член 16 став (1) од овој закон;
- не примени мерки на засилена анализа на клиентот кога не е физички присутен за целите на идентификација согласно член 16 став (2) од овој закон;
- не примени мерки на засилена анализа на клиентот кога врши трансакции или стапува во деловен однос со носители на јавни функции согласно член 16 став (4) од овој закон;
- не спроведат засилена анализа на деловните односи и трансакциите со физички или правни лица, финансиски институции од држави кои не ги имплементирале или недоволно ги имплементирале мерките за спречување на перење пари и финансирање на тероризам согласно член 16 став (5) од овој закон;
- не направат анализа за основот и целта на сложените, невообичаено големите трансакции или трансакции кои се извршени на невообичаен начин, кои немаат очигледна економска оправданост или видлива правна цел согласно член 17 ставови (1) и (5) од овој закон;
- не посветат посебно внимание на деловните односи со здруженија на граѓани и фондации согласно член 17 ставови (2) и (5) од овој закон;
- не го утврдат ризикот од заканите од перење пари и финансирање на тероризам во новите технологии или технологиите во развој и не превземат мерки согласно член 17 ставови (3) и (4) од овој закон;
- исплати, прими или размени готови пари во износ од 15.000 евра или повеќе во денарска противвредност во вид на една или повеќе поврзани трансакции согласно член 24 став (1) од овој закон;
- извршат регистрација или пренос на хартии од вредност, друг имот или правни работи ако клиентот не поднесе доказ дека преносот на парите е извршен преку банка спротивно на член 24 став (2) од овој закон;
- не чува копии од документите согласно член 28 став (1) од овој закон;
- не чува копии согласно член 28 став (2) од овој закон;
- не ги чува податоци и документи согласно член 28 ставови (3) и (4) од овој закон;
- не ги стави документите на располагање согласно член 28 став (10) од овој закон;
- податоците обезбедени врз основа на овој закон ги користат спротивно на член 29 став (1);

- го извести клиентот или трето лице за доставувањето на податоците до Управата или за други мерки и дејствија преземени врз основа на член 29 став (3) од овој закон;
  - го извести клиентот или трето лице за доставувањето на податоците спротивно на член 29 став (4) од овој закон;
  - ги користат личните податоци од досиејата на клиентите спротивно на член 29 став (5) од овој закон;
  - не достави до Управата податоци, информации и документи согласно член 30 став (1) точка а) од овој закон;
  - не ја извести Управата согласно член 30 став (2) од овој закон;
  - не ги достави собраните податоци, информации и документи согласно член 30 став (4) од овој закон;
  - не достави податоци за заверени договори со кои се стекнува имот во вредност од 15.000 евра во денарска противвредност или повеќе согласно член 32 став (1) од овој закон;
  - не го потврди извештајот доставен по телефон согласно член 33 став (2) од овој закон;
  - не изготви програма или програмата не е во согласност со член 34 став (1) од овој закон;
  - не ги достават програмите и измените и дополнувањата на програмите на увид и мислење на Управата согласно член 34 став (2) од овој закон;
  - не именува овластено лице согласно член 35 став (1) од овој закон;
  - се повикува на деловна тајна при доставувањето на информација спротивно на член 39 од овој закон;
  - не ги достави побараните податоци согласно член 79 став (3) од овој закон;
  - не ги достави побараните податоци согласно член 79 став (4) од овој закон;
  - не ја известува Управата согласно член 82 ставови (2) и (4) од овој закон и
  - не ја задржува трансакцијата согласно член 83 став (3) од овој закон.
- (2) На физичкото лице за дејствијата од ставот (1) од овој член покрај глобата му се изрекува и прекршочна санкција забрана за вршење на дејност од една до две години.

Член 116

Глоба во износ од 2.500 до 5.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на стечајниот управник или ликвидациониот управник ако не презема мерки и дејствија во случај кога субјектот е во постапка на стечај и ликвидација согласно член 5 од овој закон.

Член 117

Глоба во износ од 1.000 до 2.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на овластено службено лице или лица кои вршат јавно овластување, ако:

- не го евидентира секое внесување и изнесување на пари или физички преносливи средства за плаќање преку царинската линија на Република Македонија согласно член 19 став (1) од овој закон;
- не ги прибира податоците согласно член 19 став (2) од овој закон;
- не го пријавува до Управата внесувањето или изнесувањето на пари или физички преносливи средства за плаќање над 10.000 евра во денарска противвредност согласно член 19 став (3) од овој закон;
- не го пријавува до Управата, сомневањето за перење пари и/или финансирање на тероризам согласно член 19 став (4) од овој закон;
- не ги чува сите податоци за внесување или изнесување на пари или физички преносливи средства за плаќање, преку царинската линија најмалку 5 години од денот на извршениот пренос согласно член 28 став (5) од овој закон;

- не ги достават бараните податоци согласно член 79 став (3) од овој закон;
- не изготват годишни планови за вршење надзор над примената на мерките и дејствијата согласно член 91 став (4) од овој закон;
- не ја известат Управата кога утврдат сомневање за перење пари и/или финансирање на тероризам како и прекршување на одредбите на овој закон согласно член 91 став (6);
- не формираат комисији за вршење на надзор согласно член 98 став (1) од овој закон;
- не ја известат Управата согласно член 98 став (3) од овој закон;
- не ја известат Управата за поднесеното барање за покренување на прекршочна постапка согласно член 99 став (1) од овој закон и
- не ја известат Управата за извршениот надзор над субјектите и за наодите од извршениот надзор согласно член 99 став (2) од овој закон.

Порамнување

Член 118

- (1) За прекршоците од членовите 111, 112, 113, 114, 115, 116 и 117 од овој закон органите на надзор од членот 91 и комисиите од членот 98 од овој закон се должни на сторителот на прекршокот да му предложат постапка за порамнување пред да поднесат барање за прекршочна постапка.
- (2) Кога сторителот на прекршокот е согласен за поведување на постапка за порамнување, органите на надзор од членот 91 и комисиите од членот 98 од овој закон составуваат записник во кој се забележуваат битните елементи на прекршокот, времето, местото и начинот на сторување на прекршокот, описот на дејствието на прекршокот и лицата кои се вклучени.
- (3) Во записникот се утврдува начинот на кој ќе се надминат последиците од сторување на прекршокот.
- (4) Органите на надзор од членот 91 и комисиите од членот 98 од овој закон во постапка на порамнување издаваат платен налог на сторителот на прекршокот.
- (5) Доколку сторителот го прими платниот налог, е должен истиот да го потпише и плати во рок од 8 дена. Примањето на платниот налог се запишува во записникот.
- (6) Органите на надзор од членот 91 и комисиите од членот 98 од овој закон се должни да водат евиденција за покренатите постапки за порамнување и за нивниот исход.

Член 119

Прекршочна постапка за сторен прекршок од членовите 111, 112, 113, 114, 115, 116 и 117 не може да се поведе или води ако поминат повеќе од пет години од денот кога е сторен прекршокот.

Член 120

За прекршоците пропишани во членовите 111, 112, 113, 114, 115, 116 и 117 од овој закон одлучува надлежниот суд во постапка пропишана со закон.

ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 121

- (1) Подзаконски акти кои произлегуваат од Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Македонија“ број 4/2008, 57/10, 35/11, 44/12 и 43/14) продолжуваат да се применуваат до денот на донесувањето на подзаконските прописи утврдени со овој закон.

(2) Подзаконските акти кои произлегуваат од овој закон, министерот за финансии ги донесува во рок од 12 месеци од денот на влегувањето во сила на законот.

Член 122

(1) Субјектите кои до денот на влегувањето во сила на овој закон, имаат изготвено и доставено програми согласно Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Македонија“ број 4/2008, 57/10, 35/11, 44/12 и 43/14), а кои ги содржат елементите од членот 34 став (1) на овој закон, ќе се смета дека се изготвени согласно овој закон.

(2) Субјектите кои до денот на влегувањето во сила на овој закон, имаат изготвено и доставено програми согласно Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Македонија“ број 4/2008, 57/10, 35/11, 44/12 и 43/14), а кои не ги содржат елементите од членот 34 став (1) на овој закон, се должни да ги изготват и достават програмите согласно овој закон на увид и мислење до Управата, во рок од шест месеци од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 123

Директорот на Управата именуван до денот на започнувањето на примената на овој закон продолжува да ја извршува функцијата до истекот на мандатот за кој е именуван.

Член 124

Одредбите од член 42 став (2) од овој закон ќе започнат да се применуваат по една година од денот на влегувањето во сила на овој закон со исклучок на одредбата од членот 42 став (2) точка 4 од овој закон која ќе започне да се применува по две години од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 125

Со денот на влегувањето во сила на овој закон, престанува да важи Законот за спречување на перење пари и други приноси од казниво дело и финансирање на тероризам („Службен весник на Република Македонија“ број 4/2008, 57/10, 35/11, 44/12 и 43/14).

Член 126

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.